

SAVOJO KELIO PAIEŠKOS

Prof. Romualdas Grigas

Šiomet, kovo 16 d. "Dirvoje" jau esu rašęs apie tai, kad lietuvių tauta yra atsidūrusi civilizacijos skersvėjuose, kad ji šiandien skaudžiai išgyvena istorijos jai primetą, ne visai natūralų kultūros daugiasluoksniškumą... Dar tebegyvuoja žemdirbiškosios, t.y. tradicinės kaimiškiosios etnokultūros atgarsiai ne tik vyresniųjų žmonių savimonėje, bet ir tebedainuojamose (deja, vis rečiau) tradicinėse liaudies dainose, pakelių kryžiuose (po nepriklausomybės atkūrimo pristatyta daugybė naujų). Kai kur kaimuose dar aptiksim kepatų kvapnią naminę duoną, pagyvenusią moterų tebeaudžiamas margaspalves lovatieses...

Tačiau jau keli dešimtmečiai vis stiprėjančiu gausmu gyvena Lietuvos miestai ir miesteliai, gamyklos ir greitkeliai, kuriais tūkstančiais zuja lengvieji automobiliai. Įstaigose blykčioja kompiuterių monitoriai ir zirzliai faksai, keliauja elektroninis paštas. Po žiauraus, Lietuvos žemę niokojusio prieškarinio 1940-41 metais, karo bangos ir užsitęsios okupacijos lietuvis į atvirą, pokyčiais gau-

džiantį pasaulį išėjo nusilpęs savo dvasia, gerokai apkurtintas ir ... pats apsivaigęs nuo atgautos laisvės.

Šiandien dažną doresnį lietuvių stebina ir jam nerimą kelia ne tik gana staigūs pokyčiai, bet dar ir sustiprėjusi juodoji vadinamojo postmodernizmo kultūros banga ir ypač nuolatinis ir visur skelbiamas žmogaus laisvių ir teisių akcentavimas. Pamirštama, kad lygia greta turėtų eiti ir kito dalyko akcentavimas - žmogaus atsakomybės už savo veiksmus, jo pareigos savo tautai ir valstybei akcentavimas; būtino ryšio su kitais visuomenės ir tautos nariais akcentavimas.

Tokia padėtis tarsi savaime iškelia tautos valstybinio tvarkymosi moderniajame pasaulyje sąvartumą, jos politikos kryptingumo problemą. Negalima, net klaidinga būtų tęsti tą skubėjimą, kurį šiandien regime kai kurių politikų ir institucijų veiksmuose, atsisakant etninės tautos įvaizdžio ir orientuojantis vien į pilietinės (politinės) tautos įvaizdį. Skaitytajai priminsiu, kad pirmasis įvaizdis reiškia tautinę bendriją, kuri susiformavo amžių bėgime, veikiama bendro istorinio likimo, etnokultūros ir kraujo ryšių, o antrasis pagrįstas pilietiniu (politiniu) lojalumu valstybei ir čia įgytomis piliečio teisėmis. JAV - pilietinės tautos, o Lenkijoje - etninės tautos pavyzdys. Ir niekas nenuneigs, kad lenkus ir šiandien į krūvą buria nemari jų dvasia, išgyventa dramatiška istorija. Panašų vaizdą matome ir tarp žydų, japonų, kiniečių... O

Prancūzijoje - kiek kitaip. Prancūzų tampama, tapus tos šalies piliečiu...

Bet ar mums priimtinas JAV arba Prancūzijos kelias? Jokiu būdu. Toks mūsų teiginys išplaukia toli gražu ne iš tautinio atsiribojimo ir užsislendimo. Ne. Jis išplaukia iš būtinybės pabrėžti dvasinį, psichologinį bendruomeniškumą, kurio dėka būtų įmanoma palaikyti natūraliąją tvarką, o ne vien įstatymais ir prievarta reguliuoti valstybės gyvenimą. Valdiškasis reguliavimas anksčiau ar vėliau veda prie tų pačių įstatymų ignoravimo (teisinio nihilizmo), stiprėjančio valstybės diktato ir žmonių susvetimėjimo, galop - prie tautos ir valstybės susipriešinimo.

Prancūzija - aukštos, originalios kultūros šalis. Lietuviai - nedidelė, nusilpusi, bet savo orumo dar nepraradusi tauta. Mums būtina mąstyti ir veikti taip, kad išsaugotume ir formuotume bent kiek savitą veidą. Priešingu atveju pasauliui mes būsime neįdomūs, kaip tauta. Mes būsime jiems reikalingi tik kaip rinka užsienio prekėms ir kaip šalis, tiekianti pigesnę darbo jėgą...

Šią padėtį suvokia daugelis dabar Lietuvoje veikiančių politinių partijų. Bet beveik visos jos - smulkios. Nė viena iš jų, skyrium paėmus, net ir ateityje negali pretenduoti į ryškesnį vaidmenį valstybės gyvenime. Šiomet kovo 20 d. jų įgaliotieji atstovai, kuriuos sukvieta Lietuvių tautininkų sąjunga, entuziastingai nutarė susiburti į bendrą junginį - Tautos sąjungą. Šis įvykis

Gegužės 31-oji - Atminimo diena Amerikoje

Balys Auginas

PARTIZANŲ MOTINAI

Šis eilėraštis buvo išspausdintas "Karyje" 1943 m. "Ko palinko žilvičiai prie kelio" pavadinimu. Vėliau mūsų laisvės kovotojai - partizanai pasirinko jį savo daina. Autorius šį eilėrašį skiria visų partizanų Motinoms, pagerbdamas ir tas Motinas, kurios neteko savo sūnų. Autorius

*Ko palinko žilvičiai prie kelio,
Kam nuleido žaliąsias šakas?
Sudūmojo jaunieji broleliai
Laisvės kelią tėvynei atrast.*

*Ko jūs užaujat, vėtros, po šalį,
Kam jūs laužot viršūnes klevų?
Jau balnoja brolelis žirgelį
Ir išjoja gint šalį tėvų.*

*Nepamešiu aksomo nei aukso -
Mūs šalis ir be turtų brangi,
Jei manęs, mylima, nesulauksi -
Nerymok ilgesingai lange...*

*Mes išeinam už tėviškės šalį
Su viltim ir širdim atvirom.
Motinėle, palaimink sūnelį
Savo mylinčiom rankom gerom.*

*Jau gana ašarėlių prilaistei,
Lik, motule, aš joju ramus.
Už tą didelį ilgesį laisvės,
Už gyvenimą, ateitį mūs.*

*O kai grįšim, pro vieškelio dulkes
Akmenėliai po kojų žėrės.
Su dainom mergužėlės, su tulpėm
Pasitiks - į akis pažiūrės...*

*Jei manęs tavo akys nerastų -
Praretėjęs bus mūsų būrys -
Ašarėlę nubrauki nuo skruostų -
Už tėvynę žuvau, kaip karys...*

gali tapti gana reikšmingu lietuvių tautos ir jos valstybės gyvenime. Žinoma, su sąlyga, kad bus laikomasi keleto esminių reikalavimų:

pirma, jeigu bus įveiktas lietuviams ir jų organizacijoms būdingas egocentrizmas, noras dominuoti ir nesugebėjimas daryti nuolaidas vardan bendro reikalo;

antra, jeigu susijungusios partijos, sudariusios bendrą koaliciją, sugebės bendradarbiauti, pripažindamos būtinybę išlaikyti tam tikrą kiekvienos iš jų savarankiškumą (frakciškumą), suteikiantį Sąjungai didesnę manevravimo lauką (panašiai elgiama Japonijos liberalų demokratų partijoje);

trečia, jeigu naujoji Tautos sąjunga, kurios būsimieji nariai yra mažiausiai susiję su "šešėlinės ekonomikos" struktūromis, pasitelkusi intelektualus, sugebės sukurti

lietuvių tautos ir jos valstybingumo raidos teorinę, bet valstybės gyvenimo praktikai būtiną koncepciją.

Nemanau, kad naujoji Sąjunga galėtų rinkimuose surinkti daug balsų. Tačiau kelioliką procentų - visai įmanoma. Be to, ji galėtų tapti ta svarbia ir išmintinga trečiaja jėga, kurios balsas būtų labai svarus realią valdžios galią įgijusiai partijai.

Sąvoką "išmintinga jėga" panaudojau neatsitiktinai. Nūdienos besivienijančiame pasaulyje - daugybė vėluojančių sprendimų, daugybė spėstinių problemų. Tarp jų ir nebeatidėliojančios spręstinas uždavinys, kaip suderinti etninį tautiškumą su pilietiniu tautiškumu, tautinį savitumą su atvirumu ir pan. Palinkėkime besikuriančiai Tautos sąjungai nuosekliai, išmintingo sandomos kelio.

Šiame numeryje:

Karas prieš Lietuvos energetiką	2 p.
Istorija ir kasdienybė	5 p.
Prienu moksleiviams - pirmoji vieta pasaulyje!	7 p.
Tautos fondo veikla	8 p.
Paslaugos, kurias siūlo Lietuvos laikraščiai	9 p.

Neseniai Lietuvoje sudaryta 6 politinių partijų sąjunga. Vykdoma tai, apie ką buvo tariamasi neseniai įvykusiame Lietuvių tautininkų sąjungos (LTS) suvažiavime. Nuotraukoje šio suvažiavimo dalyviai ir svečiai: antras iš kairės - dr. K. Bobelis (Krikščionių demokratų sąjungos), inž. E. Bartkus (Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos), dr. A. Baležentis (LTS), S. Buškevičius (jaunalietuvių), V. Šapalas (Nepriklausomybės partijos). Į naująją sąjungą įeina ir Lietuvos Demokratų partija bei Lietuvos Laisvės lyga.

J. Jasaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS HIMNAS – AMERIKOJE.** Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui suteiktas Ilinojaus technologijos instituto garbės daktaro vardas. "Labiausiai sujaudino tai, jog bene pirmą kartą Amerikos istorijoje aukštosios mokyklos iškilmės pradėtos Lietuvos himnu", - pasakė Prezidentas. V. Adamkus yra šešių aukštųjų mokyklų garbės daktaras.

• **JAV PREZIDENTO LAIŠKAS.** Gegužės 20 d. Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui atsiųstame laiške JAV Prezidentas *Bill Clinton* dėkoja už dalyvavimą NATO viršūnių susitikime ir Euroatlantinės partnerystės tarybos posėdyje. Laiške reiškiamas viltis, kad Vašingtone pasiekti susitarimai padės "gilinti ryšius tarp abiejų valstybių ir leis išlaikyti saugią euroatlantinę bendriją". Lietuva kartu su Latvija ir Estija oficialiai įvardytos kaip galimos NATO narėmis.

• **NAUJASIS PREMJERAS R. PAKSAS.** Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, atsižvelgdamas į Seimo pritarimą, gegužės 19 d. paskyrė Rolandą Paksą Ministru pirmininku. Prezidentas pavedė jam ne vėliau kaip per 15 dienų sudaryti Vyriausybę ir pateikti jos sudėtį jam tvirtinti. Pasirašęs dekretą, V. Adamkus su paskirtuoju premjeru ir Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu aptarė naujosios Vyriausybės formavimo bei programos sudarymo principus. R. Paksas ketina peržiūrėti valstybės biudžeto išlaidas ir ieškoti galimybių jas mažinti. Be to, naujasis premjeras žada bandyti atlikti ir šalies finansinį patikrinimą. Kai kurie konservatoriai sako, jog R. Paksas nėra valdančiosios partijos premjeras.

• **SUTARČIŲ LAUŽYMAS.** "Mažeikių naftai" sustabdytas žaliavos tiekimas iš Rusijos. Iš 600 tūkst. tonų naftos, nupirtos šį mėnesį, gauta tik apie trečdalis šio kiekio. Už visą gegužės mėnesiui numatytą naftos kiekį ir net jo pristatymą Lietuva jau yra sumokėjusi. Gegužės 19 d. Rusijos kuro ir energetikos ministerijos pirmasis viceministras V. Kaliužnyj oficialia telegrama išakė valstybinei kompanijai "Transneft" nevykdyti ūkinių išpareigojimų. Manoma, kad tai Rusijos kerštas už "Williams" atėjimą į Lietuvos naftos kompleksą. Vytauto Landsbergio pareiškime rašoma, kad naujoji Rusijos Vyriausybė pradeda nuo sutarčių laužymo. Rusijos naftos koncerno "LUKoil" atstovas Ivan Paleičik pranešė, jog kitos savaitės viduryje Lietuvą vėl turėtų pasiekti Rusijos nafta, tad Mažeikių naftos perdėbimo įmonė galės dirbti.

• **PASEKMĖS.** Mažeikių naftos perdėbimo įmonės sustabdytas turės didžiulės įtakos. Gamykla per metus į šalies biudžetą sumoka apie pusantro milijardo litų mokesčių. Birželio mėnesį Lietuva bus pasirengusi importuoti naftą iš Vakarų per statomą Būtingės naftos terminalą, tačiau tektų padidinti importo muitus, dėl kurių pabrangtų degalai.

• **SUSTABDYTA ATOMINĖ ELEKTRINĖ.** Dėl vėluojančių pirmojo Ignalinos atominės elektrinės energobloko licencijavimo darbų ir remontuojamo antrojo energobloko gegužės 21 d. net 37 paroms sustabdyta Ignalinos AE. Tai pirmas kartas, kai elektrinė stabdoma ilgesniam laikui. Prezidentas V. Adamkus įpareigojo pateikti išvadą, kodėl licencijavimas nebuvo atliktas laiku.

• **SUKAKTYS.** Prieš 135 metus (1864) caras patvirtino "Šiaurės Vakarų krašto" programą, kurioje numatyta suvaržyti katalikų bažnyčios veiklą, skatinti stačiatikybę, diegti rusiškuosius pradus, mokant lietuvių bei lenkų vaikus rusiškose pradžios mokyklose.

Prieš 51 metus (1948 m.) prasidėjo trėmimo operacija "Vesna" (pavasaris-rus.). Per kelias dienas apie 40 tūkstančių vaikų, senelių, moterų ir vyrų buvo sugrūsti į gyvulinius vagonus ir ištremti iš Lietuvos.

• **MAFIJA VALDO KLAIPĖDA.** Pasak "Respublikos" dienraščio, Valstybės saugumo departamento (VSD) išvadose apie Klaipėdos uostą teigiama, kad privačių struktūrų veikla jūrų uoste visiškai nevaldoma. "Pareigūnai kuria arba šefuoja įvairias uždariusias akcines bendroves, valstybiniam darbui skirdami tik tiek dėmesio, kad išsilaikytų darbo vietoje", - sakoma VSD pažymoje. Per Klaipėdos uostą kontrabandinius metalo krovinius siųsdavo Maskvos banditų grupuotės. Vėliau jos įsteigė Klaipėdoje veikiančias bendroves.

• **KUR YRA VILNIUS?** Vokietijos aviakompanijos "Lufthansa" lėktuvu į Vilnių atskridę keleiviai buvo priblokšti, lėktuvo palydovui perspėjus, jog "atvykus į Rusiją, visi užsieniečiai, atvažiavę į viešbutį, privalo užsiregistruoti policijoje". Tarp atskridusių buvo ir Lietuvos Seimo narys, LDDP frakcijos atstovas, buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys. Eksministrą apstulbino ir palydovo elgesys: paaiškinus, kad Vilnius nėra Rusijoje, jis "užuot atsiprašęs, parodė oficialų aviakompanijos parengtą tekstą, kurį jis turi skaityti". "Lufthansa" atstovas Vilniuje K. P. Hainson sakė negalįs niekuo padėti. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Rusijos prezidentas Boris Jelcin gegužės 12 d. atleido iš pareigų vyriausybės vadovą Jevgenijų Primakovą. Televizijos filmuotame pareiškime B. Jelcin pažymėjo, kad jam buvo nelengva priimti tokį sprendimą, tačiau premjeras nesugebėjęs įveikti ekonominės krizės. Jis daugiau dėmesio skyręs politikai, apleisdamas ekonomikos reikalus. Naujuoju premjeru prezidentas pakvietė Vidaus reikalų ministrą Sergiejų Степаšiną, kuris esąs ištikimas prezidento rėmėjas. Maskvoje kalbama, kad didžiausias naujojo premjero privalumas, jog jis yra vyriausias Vidaus reikalų kariuomenės viršininkas.

Per 15 mėnesių vyriausybė Kremliuje pasikeitė jau trečią kartą. Maskvoje kalbama, kad B. Jelcinui nepatiko glaudūs buvusio premjero J. Primakovo ryšiai su Dūmos komunistų frakcija. Du vice-premjera buvo kompartijos nariai ir stropiai laikėsi jos linijos.

Rusijos Dūma jau pradėjo prezidento B. Jelcino ap-

RUSIJOJE VĖL KEIČIASI VALDŽIA

kaltos ir seniai planuoto pašalinimo procesą. Apkaltos pareiškime buvo pateikti penki kaltinimai. Prezidentas kaltinamas už Sovietų Sąjungos sugriovimą, už tai, kad pradėjęs karą Čėčėnijoje ir turįs atsakyti už šimtų tūkstančių piliečių žuvimą. Buvo manoma, kad Dūma gali surinkti 300 balsų (iš 450 atstovų) ir prezidentą apkaltinti. Tuomet kaltinimus būtų turėjęs patvirtinti Rusijos Konstitucinis teismas, Aukščiausiasis teismas ir pagaliau – Federacijos taryba. Po to prezidentui būtų tekę pasitraukti iš pareigų.

Dūmos pirmininkas, komunistų partijos atstovas Genadij Selezniov pareiškė esąs įsitikinęs, kad apie 312 atstovų pasmerks prezidentą B. Jelciną ir privers jį pasitraukti. Dūmos atstovų kalbų ištraukos, spausdinamos Maskvos laikraščiuose rodo, kad B. Jelcin kaltinamas dėl visų Rusijos nelaimių. Esą jis jėga užgrobė valdžią, nepaisydamas liaudies pažiūrų, 1993 metais organizavo parlamento rūmų puolimą ir išvaikė savo priešininkus. Vienas Dūmos narys, matyt, poezijos mėgėjas, svarstymo metu šaukė: "Ar jūs, broliai, negirdite, kaip Rusija vaitoja ir verkia?" (Žinių tarnybos gegužės 17 d. pranešė, kad "Dūmos bandymas pradėti

prezidento Boriso Jelcino apkaltą žlugo. Nė vienam iš penkių pateiktų kaltinimų nesurinkta reikalingų 300 balsų. Už kaltinimą dėl 1994-1996 metų karo Čėčėnijoje balsavo 283 deputatai. Tai daugiausia balsų surinkęs kaltinimas - Red. pastaba)

Prezidentas B. Jelcinas paskutiniu metu atrodė negaliojantis, pasimetęs, nerišliai kalbantis. Švenčiant Rusijos pergalės Antrajame pasauliniame kare sukaktį, prezidentas Kremliuje apdovanojo medaliais daug karo veteranų. Nors iškilmėse dalyvavo daug televizijos ir spaudos atstovų, kitą dieną prezidento kalbos neperdavė televizija, jos nespausdino laikraščiai. Prezidento spaudos atstovas Dimitrij Jakuškin paprašė korespondentų ir redaktorių nespausdinti Prezidento monologo. Sakoma, kad net priėmimo dalyviai nesuprato, apie ką kalbėjo valstybės vadovas.

Arčiau Kremliaus esantiems rusų pareigūnams jau buvo aišku, kad premjero J. Primakovo dienos vyriausybės vadovo poste suskaitytos, kai prezidentas pakvietė tapti derybininku dėl Kosovo konflikto baigimo buvusį premjerą Viktorą Černomyrdiną, nors vyriausybei vadovavo buvęs užsienio reikalų ministras J. Primakov.

Keliais sakiniiais

• Italijos prezidentu jau pirmame balsavimų rate buvo išrinktas nepartinis ekonomistas *Carlo Azeglio Ciampi*, išdo ministras, buvęs centrinio banko direktorius, buvęs premjeras. Jam – 78 metai. Italijos prezidentas gali paleisti parlamentą, rinkti vyriausybės premjerą ir paskelbti naujus rinkimus. Už naująjį prezidentą balsavo dešinieji ir kairieji rinkikai. Reikėjo surinkti mažiausiai 674 balsų, o *C. A. Ciampi* gavo 707.

• Baptistų pastorius *Jesse Jackson*, kuriam pavyko išvaduoti iš serbų rankų tris amerikiečius kareivius, pareiškė, kad jo asmeninė iniciatyva nereiškia, jog jis sieks JAV demokratų partijos patvirtinimo į prezidento vietą. Spauda primena, kad *J. Jackson* 1984 m. išvadavo Sirijoje laikomą amerikietį laukūną o 1990 m. jam pavyko prisidėti prie Irake sulaikytų amerikiečių įkaitų išlaisvinimo.

• JAV ambasadą, esančią

Kinijos sostinėje, tris dienas puldinėjo valdžios organizuotų protesto demonstracijų dalyviai. Prezidentas *B. Clinton* pakartotinai atsiprašė Kinijos vyriausybės už jos ambasadą Belgrade subombardavimą. Šio nelaimingo atsitikimo metu žuvo trys kiniečiai, buvo daug sužeistų. Jugoslavijos valdžia paskelbė, kad iš Kosovo jau išvežama kariuomenė. Užsienio žurnalistams buvo parodytas kariuomenės judėjimas, tačiau NATO vadovybė paaiškino, kad tai yra tik serbų valdžios surežisuotas vaidinimas. Todėl lėktuvų antpuoliai nebus nutraukti.

• JAV žvalgybos agentūra pripažino, kad Kinijos ambasada bombarduota per klaidą, nes CIA naudojosi senais Belgrado miesto žemėlapiais. Tame pastate Kinijos ambasada įsikūrė 1996 metais. Kritikai užsipuolė šį pasiaiškinimą sakydami, kad kiekvienas taksai vairuotojas būtų galėjęs suteikti tikslesnių duomenų. Prezidentas *B.*

Clinton pasakė, kad jis apgailestauja dėl šios tragiškos klaidos. Kinija reikalauja surasti ir nubausti kaltininkus.

• Baltieji rūmai paskelbė, kad naujuoju JAV ambasadoriumi Kinijoje paskirtas 56 metų admirolas *Joseph Pruner*, buvęs JAV karo laivyno, esančio Ramiajame vandenyne vadas.

• JAV išdo sekretorius *Robert Rubin* paskelbė, kad jis po šešerių metų įtemptos tarnybos atsistatydina iš pareigų. Prezidentas apgailestavo dėl jo pasitraukimo ir į šią vietą paskyrė jo pavaduotoją, ekonomistą *Lawrence Summers*, buvusį Harvardo universiteto profesorį. Sekretoriaus pavaduotoju prezidentas pakvietė *Stuart Eizenstat*. Buvęs sekretorius *R. Rubin*, pats milijonierius, laikomas JAV ekonominio klestėjimo skatintoju. Jis palaikė glaudžius ryšius su *Federal Reserve* tarybos pirmininku *Alan Greenspan*.

(Nukelta į 3 p.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pima klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nepausdinami.

Redakcijos skiltis

Nelengvi sprendimai

Kai prieš porą mėnesių jau ne kartą aštriais pasisakymais garsėjantis Seimo vicepirmininkas R. Ozolas pareiškė, kad Vyriausybė turi pasitraukti, daug kas jo žodžius sutiko su nemažu nepatiklumu. Buvo spėliojama, kad toks pareiškimas tikriausia yra ne kas kita, kaip "taškų rinkimas" būsimajai rinkimų kampanijai. Konservatorių atsakymo ilgai laukti nereikėjo: buvo pasiūlyta nedelsiant palikti vienintelį centristams priklausiusį ministro postą. Pastariesiems neliko kitos išeities. Iš šalies stebint, A. Čapliko atšaukimas neatrodė nei džiugus, nei naudingas. Lyg ir be reikalo pasikarščiuta.

Tačiau netrukus paaiškėjo, kad Vyriausybė tikrai nesusidoros su iškilusiais uždaviniais. Daug jėgų eikvojama visai ne ten, kur labiausiai būtina. Kiekvienas priekaištas sutinkamas liguistai, lyg koks asmeninis įžeidimas. Užuoat įsigilinus į Prezidento metinį pareiškimą, pasipylė arogantiški paneigimai, tokio rango pareigūnams visai netinkantys pasiūlymai ("dovanas dalijantis senelis geriau už mokesčių inspektorius"), įžeidinėjimai, o po kelių dienų – net labai įžulūs kaltinimai. Priėta prie atviro trukdymo valstybės vadovo darbui. Prezidentas buvo išjuoktas, kaip nerandantis savo vietos valstybės valdyme. Pagal tokių pasisakymų autorius išeitų, kad būtų užvis geriausia, jei Prezidentas niekur nesikištų, o tik dalintų ordinus, priiminėtų svečius ir dejuotų, jog nieko negali padaryti, kaip tai darė labai liūdinau pagarsėjęs jo pirmtakas. Bet ir to buvo maža: iš Vyriausybės rūmų pasigirdo kaltinimai, esą Prezidentas ėmęs globoti kontrabandininkus, neatsakingai kelia sumaištį valstybėje, kuri iki šiol buvusi tokia "stabili". Tikėtis tokiomis metodais nutildyti V. Adamkų galėjo tik tie, kurie jo visai nepažįsta.

Kai Prezidentas paskelbė

savo garsųjį nepasitikėjimo pareiškimą ir nurodė, jog Vyriausybei teks iš esmės keisti darbo turinį ir stilių, Premjerui ir jo šalininkams dar atrodė, jog nieko neįvyko. Vienas iš jų su keista ironija ėmė išvedžioti apie Konstitucijos pataisą: paaiškėjus, kad daugiau kaip 50 proc. rinkėjų nepasitiki Vyriausybe, gal pasiūlyti jai atsistatydinti. Tarsi tai būtų neaišku savaime.

Vyriausybė pati užsakė dar vieną apklausą, bet paaiškėjo, kad jos rezultatai – nedžiugina: nepasitikėjimą išreiškė beveik du trečdaliai jos dalyvių. Tačiau ir po to dar vyko tikriausia tik Lietuvoje įmanomi dalykai: "O mes pasitikim... manom kitaip... tegu dirba..." Kai ir tai nepadėjo, buvo pabandyta valdančiąją partiją paskelbti opozicine. Net ir "supervieningai" pritarus naujo Vyriausybės vadovo kandidatūrai, žaidžiamai labai negražūs užkulisiniai žaidimai. Vėl įtikinėjama, kad visi konservatorių partijos nariai turėjo laikytis vieningai, nepriimti Prezidento kvietimo darbui. Iš tikrųjų, o kodėl "neišsidirbinėti": juk iš Vyriausybės rūmų ramiai sugrįžti į Seimą ir kitus mokai, kaip reikia dirbti.

Rolandas Paksas - ne nomenklaturininkas, jokio patairėjū štabo neturi. Tačiau ką pažada, tą ir vykdo. Tai nėra eilinis žmogus: ne kiekvienas išdrįsta sėsti į aukštojo pilotų lėktuvą. Ne kiekvienas supranta, kad ir to reikia. R. Pakso sprendimas priimti Prezidento pasiūlymą susijęs su ne mažesne rizika, negu akrobatiniai skrydžiai. Labai daug kas priklausys nuo to, kaip jam pavyks surinkti savo "komandą", kaip pavyks išvengti įtakingų partiečių intrigų. Iš R. Pakso per tą trumpą laiką bus laukiama tik vieno: kad gyvenimas Lietuvoje pagerėtų.

R. Ozolas neseniai pasiūlė atlikti visuotinę valstybės ūkio reviziją. Gal iš tikrųjų verta suskaičiuoti, kad būtų žinoma, nuo ko pradėta.

Juozas Žygas

Kol valdžios kėdės buvo saugios, tai tik apie Vyriausybės narių keliones ir atostogas net Šri Lankoje tegirdėjome. Manychiau, kad prieš tapdamas premjeru, gal Šri Lankos nebūtų sugebėjęs net gaublyje surasti. O dabar nuvykęs ten kaip į gretimą parapiją, netikėtai net draugus susitikio. Vairui pradėjus iš rąkų slysti, pradėjo rūpintis apie neužbaigtą Vyriausybės programą. Tos programos dabar beveik jau niekas nebeatsimena. Tik tiek teatsimenu, kad vyriausybei minint vienerių metų veiklos sukaktį, buvo kalbama, kad tik 80% šios programos sugebėta įvykdyti. Opozicija, į tai atsielėpdama, pasakė: "Ačiū, Dievui, kad tik 80% teįvykdė. Jeigu būtų visą 100%, tai būtų visai blogai."

"Lietuvos aidas" ne taip seniai rašė, kad laukdamas į Seimą iš atostogų sugrįžtančių kolegų, parlamentaras Gediminas Kirkilas išdrįso garsiai suabejoti, ar Lietuvos konservatoriai ir jų vykdoma politika atitinka konservatizmo idėjas. Konservatizmas visame pasaulyje siekia sumažinti valdžios kišimąsi į šalies ekonomikos procesų raidą, taip skatindamas savarankišką jos raidą. Lietuvos konservatoriai, anot G. Kirkiolo, elgiasi visiškai priešingai:

PROGRAMA, KURIOS BEVEIK NIEKAS NEŽINO

jie plečia valdymo aparatą ir taip nepagrįstai didina valdymo išlaidas ("Lietuvos aidas", 1998 08 25).

Visos iki šiol buvusios valdžios ekonomikos plėtojimu tik žodžiais tesirūpino. O dabartiniai visas biudžeto skyles stengiasi padidintais mokesčiais ir akcizais užkišti.

"Pradėjęs savo kadenciją, inicijavau vyriausybės reformą, skatinau nuosekliai modernizuoti valstybę ir jos valdymą. Lankydamasis ministerijose, susitikęs su savivaldybių merais, aiškinausi, ar pajėgia dabartinės valdžios institucijos efektyviai tarnauti visuomenei. Mano patirtis, be kai kurių išimčių, nebuvo itin maloni. Toli pažengėme formuodami valdininkų valdžios valstybę (mano pabraukta – J.Ž.). Bet mažai nuveikėme, kurdami šiuolaikišką, kvalifikuotą, piliečių ir tautos interesams jautrią valstybės tarnybą", - sakoma Lietuvos Respublikos Prezidento metiniame pranešime.

Dabartinė koalicija, perimdama valdžią, žadėjo kovoti su nusikaltimais, korupcija, kontrabanda. Tačiau kuomet ji perėmė vairą į savo rankas, tai visus pažadus užmiršo. Tačiau žmonės tų netęstų pažadų neužmiršo. Konservatorių nenorėjimas dabar sudaryti naują kabinetą gal būtų yra noras savo pažadų netesėjimą kitiems užmesti. Gal ji tikisi, kad per tuos beveik pusantų metų, likusių iki Seimo rinkimų, žmonės jų

nesėkmingą valdymą užmirš. Bet tie, kurie jų valdymo metu darbo neteko, tai tikrai neužmirš! O tokių bus gana daug!

"Telekomas" buvo vienas iš pelningiausių susivienijimų ir duodavo valstybei geras pajamas. Jį užsieniečiams nupirkus, jau vienas tūkstantis darbininkų darbo neteko. Kalbama, kad dar 4,000 darbo neteks! Kuomet vyko derybos dėl privatizavimo, tai viena iš sąlygų buvo – tolimesnis kapitalo investavimas į įmonę. Tačiau nebuvo pagavota, kad bus investuojama į automatizaciją. Toks investavimas dabartinėse Lietuvos sąlygose yra ne tik netinkamas, bet ir žalingas! Dabar reikia kovoti už naujas darbo vietas, o ne jas naikinti.

Toks privatizavimas, koks buvo vykdomas praėjusiais ir šiais metais, Lietuvai yra žalingas. Privatizuojamos milžiniškos įmonės ir susivienijimai. O kokios darbo vietos sukuriamos už gautas lėšas? Net Vakarų stebėtojai yra susirūpinę, kad pinigai panaudojami tik biudžeto reikmėms. Paprastais žodžiais tariant, tai reiškia – pravalgymui! Prieš 8-7 metus buvo šūkis, kad Lietuvos žemelės neišpirtų. Visas įmones išpardavus, lietuviai galės ant tos žemelės kumečio vietoje likti, nes išgarbintai Europos Sąjungai jo produkcija bus nehygieniška, per brangi ir nereikalinga!

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

• Panamos prezidentė pirmą kartą išrinkta moteris – Mireya Moscoso.

• Gegužės 12 d. prisiekė nesenai išrinkto Škotijos pirmojo parlamento nariai. Nors daugiausia narių turi Darbo partijos atstovai, jie nesudaro daugumos ir veda derybas su demokratų liberalų partija. Škotijos parlamentas pradės darbą liepos 1 d., kai atvažiuos karalienė Elzbieta II ir formaliai jį atidarys. Antrąją stipriausią parlamento frakciją sudarė Škotijos tautininkų partija, kuri siekia pilnos nepriklausomybės po 300 metų sąjungos su Anglija, Valija ir Šiaurine Airija.

• Maskvoje lankėsi Prancūzijos prezidentas. Jis tarėsi su prezidentu B. Jelcinu kaip užbaigti Kosovo konfliktą.

• Popiežius Jonas Paulius II lankėsi Rumunijoje ir tarėsi su ortodoksų bažnyčios vadovybe dėl ekumeninių ryšių sustiprinimo.

• Kinijos prezidentas, užpykęs dėl ambasados pastato Belgrade subombardavimo, pareiškė, kad Amerika siekia vyrauti pasaulyje ir naudoja savo karinę galią kišimuisi į kitų šalių vidaus reikalus.

• Vokietijos Žaliųjų partijos suvažiavimas paskelbė, kad pritaria NATO bombardavimams Kosove ir Serbijoje. Tačiau nemažai partijos narių, vadinančių save taikos šalininkais, tuos antpuolius smerkia.

• Prezidento žmona ponija Hillary Clinton lankėsi Šiaurės Airijoje, kur ji atidarė vaikų žaidimų parką, pavadintą jos vardu. Ji gavo Airijos valstybinio universiteto garbės daktarės titulą ir simbolinius Belfasto miesto raktus. Ponia H. Clinton išreiškė viltį, kad žaidimų parke protestantų ir katalikų vaikai drauge linksmai žais, kad įsiviešpataus taika.

• Izraelio parlamento rinkimuose žydų, atvykusių iš buvusios Sovietų Sąjungos, politinis susivienijimas paskelbė, kad jis neragins savo narių balsuoti už dabartinį premjerą B. Netanjahu. Naujieji imigrantai planavo balsuoti už Darbo partijos kandidatą. (Išrinktas šios partijos atstovas Ehud Barak.-red.)

• Tiek civiliniai, tiek ir kariniai erdvės tyrimų pramonės vadovai susirūpinę dėl nesėkmių. Prarasti milijonai dolerių. Nesenai į numatytą orbitą nepakilo karo aviacijos palydovas, kainavęs 800 mln. dolerių. Pasirodo, kad naujosios raketos blogai veikia.

• Irako valdžia pasiskundė, kad JAV lėktuvai šiauriniame Irake užpuolė žemdirbių ūkį, esantį už 250 mylių nuo Bagdado. Užmušta 12 žmonių ir 200 avių.

• Pietų Afrikos prezidentas Nelson Mandela birželio 16 d. pasitrauks iš pareigų.

KAD PRAEITIS ATEIČIAI NEBEKLIUDYTU

(Tęsinys. Pradžia - 16 nr.)

Jonas Jasaitis

Teko matyti, kaip sulin-kusi našlė, patrypčiojusi ap-link apleisto tvarto pakraštyje kėpsanti, bet neva jai dabar priklausanti pašarų ruošimo įrenginį, krypavo namo. Ne-trukus ją pasivijo buvęs kol-chozo inžinierius ir pasiūlė:

– Tai gal, Petrien, par-duotum, a?

Močiutė net su palengvė-jimu atsidūso:

– Ale tik imk tu, vaikelį, už dyką, jei tik tau reikia. Kam jis man, kur aš jį dėsiu?

Dabar atsirado labai daug "išminčių", kurie mėgsta samprotauti, kad buvo galima kitaip vykdyti žemės refor-mą. Tik kokia nauda iš tų samprotavimų ir patarimų šiandien? Jei istoriją būtų ga-lima iš naujo išgyventi, tarsi "perrašyti į švarraštį", žino-ma, kad daug ką kitaip pa-darytum. Tačiau tuo metu že-mės grąžinimas buvusiems savininkams buvo absoliučiai neišvengiamas. Juk Lietuvos valstybės atkūrimas daugelio mūsų sąmonėje buvo neatsie-jamas nuo skriaudų atitaisy-mo, nuo grįžimo prie buvusių turtinių ir gamybinių santy-kių. Tik kaip tai padaryti, juk niekas nežinojo. Netrukus į valdžią sugrįžusi LDDP visus reformos reikalus dar labiau sujaukė.

Dabar jau aišku, kad įma-nomos įvairiausios ūkininka-vimo formos. Nemaža žemės savininkų kol kas verčiasi ja-vų auginimu. Bet kiek ir ko-kių javų reikia, nei savival-dybės, nei apskritys, nei Že-mės ūkio ministerija nepasa-kys: paklausa rinkoje kinta

kasmet.

Kai kurie ūkininkai ban-do auginti gyvulius. Bet buvę mėsos kombinatai dabar yra taip susilpnėję, kad tik mažą ankstesnio kiekio dalį pajėgia perdirbti. Todėl kai kas rizi-kuoja steigti nedideles sker-dyklas arba skerdžia gyvulius namuose ir veža į turgų. Ne-retai tokio skerdimo ir perve-zimo metu pažeidžiamos bū-tiniausios sanitarijos ir higie-nos taisyklės.

Didieji pieno kombinatai, taikydami prie Vakarų Eu-ropoje nustatytų normų, labai sugriežtino reikalavimus mel-žiamų karvių auginimojams. Atrodo, kad tiems tūkstan-čiams kaimiečių, kurie metų metais nešdavo savo vienos ar dviejų karvučių pieną į vietinį supirkimo punktą, at-ėjo labai sunkios dienos. Tai buvo jų pragyvenimo šaltinis. Tačiau naujuosius reikalavi-mus pajėgia vykdyti tik stam-būs ūkiai. Jie Lietuvoje dar tik kuriasi.

Atsiranda privatūs spe-cializuoti ūkiai, užsiimantys vaismedžių ir vaiskrūmių, gėlių, vaistažolių ir dekoraty-vinių augalų auginimu. Pamažu kuriasi ir kaimiškoji turizmo bei poilsio bazė. Į pagalbą Lietuvos žemės ūkiui ateina išeivijos atstovai. "Dirvoje" jau ne kartą rašėme apie inž. Vytauto Šliūpo iniciatyvą ku-riamą mokomąjį "Aukščių" centrą netoli Šiaulių. Minėjom-e ir apie kaliforniečio Am-brozės Žatkaus įsteigtą "Alid-corp" įmonę šalia Šeduvos. Keli išeivijos atstovai bando ūkininkauti patys, pritaikydami

mi kitose valstybėse įgytą pa-tirtį. Dabar nebereikėtų steig-ti naujų centrų, o vertėtų pa-remti jau įsteigtuosius. Jei "Aukščiai" ir "Alidcorp" veiks sėkmingai, bus labai geras pavyzdys aplinkiniams.

Seniai laikas turėti žy-miai lankstesnę valstybinę žemės ūkio atkūrimo progra-mą, ginti savo interesus tarp-tautiniu mastu, ieškoti pro-dukcijos eksporto rinkų. Jo-kiu būdu negalima menkinti dėmesio žemės ūkio mokslui – sėklininkystei, veislinin-kystei, inžinerijai ir kt. O kol kas žemdirbiai yra tiesiog pa-likti likimo valiai, numesti į "laisvosios", o iš tikrųjų – į gruoboniškos rinkos nasrus, neapsaugoti nuo supirkėjų, perpardavinėtojų ir perdirbė-jų savivalės. Neseniai Lietu-vos spauda pranešė, kad val-džia dar kartą priminė žemės ūkio produkcijos supirkė-jams, jog būtina likviduoti skolas žemdirbiams. Tačiau šie, teisindamiesi lėšų stygiu-mi, iš tikrųjų stengiasi gauti pelną kuo greičiau investuoti, perka kitų įmonių akcijas.

Kas apsaugos Lietuvos ūkį?

Tiek žemdirbiai, tiek ir perdirbėjai vis labiau kenčia nuo įvežamų į Lietuvą maisto produktų pertekliaus. Nors Lietuva nėra Europos Sąjun-gos (ES) tikroji narė ir dar nežinia, kada bus į ją priimta, tačiau viena kitą keičiančios vyriausybės jau yra pasirašiu-sios daugybę sutarčių ir susi-tarimų tiek su ES narėmis, tiek su kitomis valstybėmis.

PASAULIS IR LIETUVA

* **LINKĖJIMAI.** Baigiantis kadencijai Vokietijos prezi-dentas Roman Herzog pareiškė, jog norėtų, kad Europos Są-junga (ES) leistų Lietuvai šiais metais pradėti derybas dėl na-rystės ES. Lietuvos parlamento pirmininkas Vytautas Lands-bergis padėkojo Herzogui už paramą Lietuvai, sakydamas, jog Vokietija padeda Lietuvai, Latvijai ir Estijai įsijungti į Euro-pos organizacijas. Tačiau Herzog dar kartą pareiškė, jog Lie-tuva patirs "sudėtingas derybas" prieš tapdama ES nare. Vo-kietijos užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorius Ludger Vollmer sakė Lietuvos pareigūnams, kad Lietuvai tu-rėtų būti leista pradėti derybas dėl narystės ES, net jei Ignali-nos AE testų darba. (DPA)

* **NAUJASIS RUSIJOS PREMJEERAS.** RF Dūmai pri-tarus Sergejaus Stepasino kandidatūrai (297 balsai "už", susi-laikė 11, "prieš" - 55), prezidentas Boris Jelcin jį paskyrė RF premjeru. S. Stepasinas įpareigojamas per savaitę pateikti nau-jos vyriausybės struktūrą, vicepremierų ir ministrų kandidatū-ras. Savo kalboje Dūmoje S. Stepasinas paskelbė būsimos misi-jos esmę - sukurti iš principo naujas ekonomines sąlygas, at-gaivinti galingosios Rusijos didybę. Stepasinas nustatė strate-gines vyriausybės darbo kryptis: gyventojų pajamų augimas, pramonės atgaivinimas, likviduojant įmonių skolas, galvojant apie karinio-pramoninio komplekso problemų komiteto įkūri-mą; ginama ir remiama tėvyninė gamyba; dekriminalizuojama ekonomika; iš užsienio susigrąžinami milijardai dolerių; tę-siamos derybos su užsienio kreditoriais; - atgaivinama bankų sistema; besąlygiška drausmė. (ITAR-TASS)

* **DIDINS KARINIS IŠLAIDAS.** Rusijos premjeras Sergej Stepasinas vyriausybės posėdyje pareiškė, kad rugpjūčio mėnesį valstybės biudžetas 2000 metams turi būti oficialiai išsiųstas svarstymui Valstybės Dūmoje. Premjeras pažymėjo, kad būtina aiškiai užfiksuoti 2000 m. biudžetą išlaidas gyny-bai - 3,5 proc. vietoje dabartinių 2,8 proc. (ITAR-TASS)

* **RUSIJOS DŪMA VĖL PUOLA LATVIJĄ.** Rusijos Valstybės Dūma po pirmojo svarstymo priėmė du įstatymų projektus, susijusius su rusų tėvynainiais, nuolat gyvenančiais Latvijoje. Pirmajame numatoma, kad Rusijos vyriausybei, valstybinėms ir savivaldybių įstaigoms draudžiama sudarinėti ir vykdyti bet kokius prekybinius ir kitokius sandėrius su Lat-vijos vyriausybe, valstybinėmis ir savivaldybių institucijomis, juridiniais asmenimis arba bet kuriomis kitomis organizaci-jomis, kurios užregistruotos Latvijoje. Taip pat draudžiama eksportuoti ir importuoti iš Latvijos bet kokias prekes, išsky-rus medikamentus ar humanitarinę pagalbą; draudžiama vykdyti mokėjimus, teikti ir gauti bet kokias paslaugas, investuoti dalyvaujant juridiniams asmenims arba bet kurioms kitoms organizacijoms. Antrasis įstatymo projektas apibrėžia huma-nitarinės pagalbos teikimo RF piliečiams ir rusų tėvynai-niams, nuolat gyvenantiems Latvijoje, teisinės sąlygas. Latvi-jos Užsienio reikalų ministerija įvertino Valstybės Dūmos pri-imtą įstatymo projektą dėl sankcijų Latvijai kaip žingsnį, ku-ris neskatina savitarpio supratimo ir pasitikėjimo tarp abiejų šalių. Latvijos premjeras išreiškė viltį, kad demokratiškai nusiteikę Rusijos politikai ir politinės jėgos paims viršų, to-liau svarstant šį klausimą. (ITAR-TASS, BNS, LETA)

* **PRIEŠINGA NUOMONĖ.** Rusijos Užsienio ir gyny-bos politikos tarybos direktorius Sergej Karaganov Kopenha-goje vykusiame Baltijos raidos forume pareiškė, kad santykių tarp Rusijos ir Baltijos šalių gerėjimą stabdo Latvijos, Lietu-vos ir Estijos noras įstoti į NATO. Jis pažymėjo, kad Rusija daugiau nebegali sustabdyti NATO plėtros į Baltijos šalis, ta-čiau perspėja apie sunkias tokio žingsnio pasekmes. S. Karaganov išreiškė įsitikinimą, kad Rusija turėtų pasirinkti branduolinio ginklo "ankstyvojo panaudojimo" politiką, atsa-kydama į "agresyvią" NATO politiką. Jis pažymėjo, kad pa-gerejo rusų tautinės mažumos padėtis Baltijos šalyse. (BNS)

* **EKONOMINIAI NUSIKALTIMAI.** Latvijos finan-sų ministerijos vertinimais, vadinamajai "šešėlinei ekonomi-kai" tenka apie 30 proc. visos Baltijos šalių prekybos, todėl nelengva įvertinti tikrąjį užsietę Rusijos finansų krizės poveikį trijų šalių ekonomikoms. Taline, remiant Konrado Adenauerio fondui, ekonominių nusikaltimų ekspertai tarėsi, kaip sumažinti nelegalios prekybos apimtį. (DPA)

* **LATVIJOS POŽIŪRIS.** Latvijos Užsienio reikalų ministras Valdis Birkavas pareiškė, kad saugumo požiūriu Baltijos šalys yra vieningas regionas. Pasak jo, kiekvienos iš Baltijos šalių priėmimas į NATO atskirai gali susilpninti bendrą jo saugumą. UR ministro manymu, jeigu, pavyzdžiui, Latvija bus priimta į NATO pirma, tai Lietuvai ir Estijai teks imtis papildomų saugumo priemonių. Taip V. Birkavas ko-mentavo žinomo JAV politologo Zbigniew Brzezinski pasta-bas dėl Baltijos šalių priėmimo į NATO. (LETA)

LIETUVIAI NATO SUKAKTIES IŠKILMĖSE

Priėmimas Walters meno galerijoje (iš kairės): Lietuvos ambasados patarėja Audra Plepytė, JAV LB įstaigos direktorė Audronė Pakšienė, Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius, JAV LB vykd. vicepirmininkas Dr. Vytautas Bieliauskas, LR karo atašė Vašingtone mjr. Valdemaras Sarapinas. Už jų: LR Užsienio reikalų ministerijos saugumo politikos sky-riaus vedėjas Kęstutis Jankauskas, LR misijos prie NATO patarėjas Eividas Bajarūnas.

Lietuvos istorijos puslapiai

ŠIAULIŲ DIDŽIŲJŲ GEGUŽINIŲ 100-METIS

1999 m. gegužės mėnesį sukanka 100 metų šiam ypatingam kultūros reiškiniui. O kuo reikšmingos tos Šiaulių gegužinės, prasidėjusios 19 a. pabaigoje – anksčiau, negu pasirodė pirmieji vieši lietuviški spektakliai?

"Gal nėra senesnės kartos lietuvių inteligento, kuris nėra buvęs Šiaulių gegužinėse arba bent jas girdėjęs", – tvirtina rašytojas K. Jasiukaitis. Apie jų reikšmę rašė ir K. Bielinis, žinomas dešiniųjų socialdemokratų veikėjas. Šios gegužinės turėjo milžinišką įtaką mūsų kultūros gyvenimui. Neveltui Šiaulių gegužinės buvo tituluojamos Didžiosiomis, vadinamos Lietuvos inteligentijos suvažiavimais, sąskrydžiais, šviesuomenės susibūrimais ir panašiai. Carizmo priespaudos, lietuviškojo rašto draudimo, slogaus rusinimo sąlygomis šie, lyg ir nekalti lietuvių pasilinksminimai gražiame gamtos kampelyje iš tikrųjų buvo viena iš viešų tautinio judėjimo formų, inteligentų sumaniai panaudojama tautos dvasiai žadinti, jos savimonei palaikyti, kultūriniam ir politiniam pasipriešinimui brandinti.

O iš esmės gegužinė – tai liaudiško stiliaus šventė su šokiais, dainomis, vaidinimais ir vaišėmis. Gegužinės – gamtos atbudimo šventės, linksmos išvykos į mišką ir svečius – vykdavo Lietuvoje dar baudžiavos laikais. Jų ypač laukdavo mokiniai.

Ilgainiui susiformavo tam tikra Šiaulių gegužinės tradicija. Gegužinių dingstimi kultūrininkai ir visuomenės veikėjai galėdavo susiburti, pasitarti, numatyti tolesnio darbo gaires. Šiaulių gegužinėse lankydavosi svečių iš visos Lietuvos. Atvažiuodavo lietuviai, studijaujantys Rusijos ir užsienio universitetuose, turintys kiek

tokią intelektualinę dvasinę patirtį bei naujų sumanymų. Kasmetinės didžiosios gegužinės būdavo organizuojamos studentams patogiu atostogų metu – daugiausia gegužės pabaigoje arba birželio viduryje.

Pirmoji Šiaulių gegužinė, davusi pradžią ilgametei didžiųjų gegužinių tradicijai, įvyko 1899 m. birželio 12 d. (pagal senąjį kalendorių – gegužės 30 d.). Jos sumanytojas – tuometinis Maskvos universiteto studentas, šiauliškis Augustinas Janulaitis. Ten dalyvavo tik pažįstami, patikimi žmonės. Tik panaikinus spaudos draudimą, gegužinių dalyvių pagausėjo. 1904 m. gegužinė jau atrodė milžiniška – keli šimtai dalyvių. 1905 m. gegužinėje vyravo revoliucinės, anticarinės nuotaikos. Maišto dvasia išsiveržė kitos dienos susirėmimu su policija, areštuotų asmenų išvadavimu, bendru visuomenės pakilimu. Po to gegužinės darėsi vis gausesnės. Keletas tūkstančių žmonių susirinko į jubiliejinę 1934 m. šventę, kai iškilmingai paminėtas istorinių gegužinių 35-metis.

Šiauliai 20-ojo amžiaus pradžioje buvo tapę svarbiu Lietuvos tautinio bei kultūrinio judėjimo centru, lietuvių inteligentijos susibūrimų, pasitarimų vieta. Šiaulių apylinkėse anuomet gyveno ir veikė nemaža tautinio judėjimo vadovų, kultūrininkų ir visuomenininkų: jau minėtas A. Janulaitis, P. Višinskis, J. Jablonskis, A. Povylis ir kt. Carizmo metais Šiauliai buvo svarbus draudžiamos literatūros platinimo punktas. Čia būrėsi dramos mėgėjai ir teatralai. Be to, Šiauliai turėjo Zubovus – įtakingus, turtingus savo krašto dvarininkus, įvairios lietuviškos veiklos globėjus. Tai labai daug reikė ir organizuojant gegužinėse.

Policijos ir valdžios pareigūnų budrumą prislopindavo grafų Zubovų, o vėliau ir V. Janavičiaus (ilgamečio Zubovų dvarų administratoriaus, nusipirkusio iš jų Aleksandrijos dvarą) pritarimas ir parama gegužinėms. Gegužinių vieta būdavo parenkama kuriame nors iš Vladimiro ar Dmitrijaus Zubovų dvarų, esančių netoli Šiaulių – Aleksandrijoje, Bubiuose, Kaičiuose, Andrijavoje ir kt. Ten – gražios apylinkės ir ... toliau nuo žandarų akies. Taigi laimingai susiklosčiusių aplinkybių dėka greitai išpopuliarėjusios gegužinės sėkmingai diegė lietuviybės dvasią, telkė visuomenę.

Ankstyvosiose gegužinėse būdavo lietuviškai sakomos prakalbos, dainos, rodomi istorinės ir tautosakinės tematikos "gyvieji paveikslai". Be pramoginės vakaro programos, visuomet būdavo sprendžiami svarbūs tų dienų klausimai. Dažniausiai gegužinė būdavo skiriama kokiam nors itin opiam visuomeninio gyvenimo klausimui apsvastyti. Ten įvyko varpininkų pasitarimas dėl spaudos leidybos, jaunimas svarstė savo spaudos galimybes ir pan..

Šiaulių gegužinių organizatoriai. Iš kairės: K. Vasiliauskas, B. Laucevičius-Vargšas, A. Povylis, K. Jasiukaitis. 1904 m.

1903, 1904, 1905 metai – tai ankstyvųjų Šiaulių gegužinių suklestėjimas: ypatinga dvasinė atmosfera, iškilęs asmeninės atsakomybės už Lietuvos likimą jausmas. Vėliau gegužinių pobūdis keitėsi: jos darėsi laisvesnės, masiškesnės, labiau teatralizuotos, su parengtu spektakliu ar koncertu. Joms vadovavo šiauliškė literatūros, dramos ir muzikos draugija "Varpas", pradėjusi veikti nuo 1908 m. Teatralų S. Jakševičiūtės – Venclauskienės, G. Landsbergio-Žemkalnio, O. Puidienės pastangomis gegužinėms būdavo parengiamas naujas spektaklis, kartais atvykdavo koncertuoti garsūs solistai: K. Petrauskas, S. Audėjus ir kt.).

Garsiųjų Šiaulių gegužinių tradicija dar tęsėsi beveik iki Pirmojo pasaulinio karo,

tačiau ji pamažu blėso. Gegužinės menkėjo, kartais net susilaukdavo kritikos spaudoje. 20 a. pradžios patriotiškos, visuomeniškos gegužinės buvo mūsų jaunos inteligentijos brendimo, visuomeninio idealizmo, drąsių užmojų mokykla. Čia patirtas brolybės jausmas buvo stiprus postūmis aktyviai darbuotis bendram tautos labui.

1934 m. Šiaulių gegužinėje buvo švenčiamas nueito kelio 35-metis. Susirinko ankstyvesniųjų gegužinių veteranai. Aleksandrijoje, ant akmens buvo iškalta "1899 Labora 1934". Po to Bubiuose, prie žaviosios Dubysos, vyko iškilmingas posėdis, atsiminimų popietė ir meninė programa.

Eugenija Raguckienė Šiaulių "Aušros" muziejaus istorijos skyriaus vedėja

Didžiųjų Šiaulių gegužinių 35 mečio minėjimas 1934 metais. Tarp jos dalyvių: A. Janulaitis, F. Bortkevičienė, S. Venclauskienė, V. Graudrokienė, A. Povylis ir kt.

Kasdienybės bruožai

DĖL PREZIDENTO INICIATYVOS RĖMIMO

(Iš pareiškimo)

Respublikos Prezidentui pareiškus nepasitikėjimą Seimo remta Konservatorių ir Krikščionių demokratų vyriausybe, Ministras Pirmininkas atsistatydino ir tuo sudarė galimybę kitą vyriausybę suformuoti Prezidentui.

Todėl TS(LK) Politinė taryba ir Valdyba, taip pat frakcija Seime pasisakė, jog

susidariusioje situacijoje neturėtų būti siūlomas ir skiriamas į Premjero pareigas TS (LK) narys, bet būtų sudaroma Prezidento pasitikėjimo vyriausybė. Mes ir toliau esame tos nuomonės, kad Prezidento pasitikėjimo vyriausybė šiuo metu geriausiai atitinka šalies interesus, nes tai suvienytų valdžios institucijas ir užtikrintų šalyje eko-

nominių ir politinių stabilumą.

Pareiškimą pasirašė: B. Visokavičienė, S. Šaltenis, V. Pakalniškis, N. Oželytė, A. Vidžiūnas, E. Kunevičienė, A. Kubilius, G. Vagnorius, A. Bartkus, I. Degutienė, J. Listavičius, J. Mocartas, A. Stasiulevičius, R. Alekna, J. Dunauskaitė, N. Ambrazaitytė, K. Skrebys, R. Pleikys, A. Vaišnoras, A. Žvaliauskas.

TOKIOS TAISYKLĖS

Apie pinigų siuntimą į Lietuvą

Šiais metais JAV LB ir Seimo atstovų komisijos posėdžių metu Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė supažindino dalyvius su laišku, kuriame skundžiamasi, jog muitininkai konfiskavo siunčiamus į Lietuvą pinigus, kurie buvo įdėti į voką. Tiksliau sakant, pinigai dingo, ir niekas nepaaiškino nei siuntėjui, nei gavėjui, kuo re-

miantis jie konfiskuoti ir apskritai, kas juos pasisavino.

Esame girdėję, kad tai ne pirmas atvejis, todėl paskambiname į Vilniaus Centrinio pašto Eksploatacijos skyrių ir pasiteiravome, kokios yra taisyklės, kas vykdo tokius konfiskavimus ir ką galėtumėm patarti šitaip praradusiems pinigais.

(Nukelta į 6 p.)

Amerikos Lietuvių Tautinėje sąjungoje

LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS

Šiemet sukanka 125 metai nuo Jo gimimo ir 55 metai nuo Jo netekties. Lietuvos Prezidento Antano Smetonos minėjimas įvyks lapkričio 21 d. Pasaulio Lietuvių centre Lemonte. Jis bus prisimintas pamaldomis, akademija, menine dalimi ir pietumis. Pradžioje visus iš anksto pasižymėti šią datą, kad dalyvaudami minėjime, galėtume Jį pagarbiai atminti.

Vanda Mažeikienė
ALTS Centro valdybos
sekretorė

PARTIZANŲ MOTINOMS

Julius Pakalka, pagerbdamas savo mirusius tėvus, fi-

nansavo kantatos "Partizanų motina" sukūrimą. Žodžius parašė poetas Jonas Aistis, o muziką sukūrė kompozitorius Julius Gaidelis. Kantata buvo užsakyta 1958 m. ir galutinai paruošta 1970 m. Ji niekad nebuvo Amerikoje atlikta dėl per didelių kaštų.

Julius Pakalka yra aktyvus Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus narys, daugelio gerų projektų rėmėjas. Neseniai jis gavo Lietuvos Kultūros ministro Sauliaus Šaltenio laišką – kvietimą dalyvauti pirmajame šio iškilaus kūrinio atlikime.

Vaclovas Mažeika
ALTS vicepirmininkas

Gerb. p. Juliau Pakalka,

Labai džiaugiuosi galimybe pakviesti Jus į kompozitoriaus Juliaus Gaidelio ir poeto Jono Aisčio kantatos "Partizanų motina" pirmąjį

atlikimą Vilniuje, Nacionalinės filharmonijos salėje 1999 m. gegužės 23 d. 19 val. Kūrinį atlikti ruošiasi žymiausi Lietuvos solistai ir muzikiniai kolektyvai: Regina Maciūtė (sopranas), Inesa Linaburgytė (mecosopranas), Algirdas Janutas (tenoras), Vladimiras Prudnikovas (bosas), Kauno valstybinis choras, vadovaujamas profesoriaus Petro Bingelio, ir Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, vadovaujamas profesoriaus Juozo Domarko. Diriguos Robertas Šervenikas. Maloniai Jus kviečiu žinodamas, kad Jūs inicijavote ir rėmėte šio didžiulės apimties kūrinio atsiradimą. Tebus tai visų mūsų šventė šiais Laisvės kovų minėjimo metais.

Pagarbiai,

Ministras S. Šaltenis

Užsienio lietuvių sostinėje – Čikagoje

Edvardas Šulaitis

JONO TAMULAIČIO FOTO NUOTRAUKŲ PARODA

Čikagos apylinkėse gyvenantis lietuvis fotografas Jonas Tamulaitis nuo 1981 m. pradėjo fotografuoti ir Čikagos Lietuvių operos spektaklius. Balandžio 23 d. Čiurlionio galerijoje (Čikagoje) įvyko jo parodos atidarymas, sudominęs nemažą būrį tautiečių. J. Tamulaičio juodai-baltose ir spalvotose nuotraukose įamžinti vaizdai iš "Fausto" "Viliaus Telio", "Trubadūro", "Pilėnų", "Perlų žvejų", "Jūratės ir Kastyčio", "Martos", "Čigonų barono", "Carmen" ir kitų operų bei operėlių pastatymų.

Atidarant šią parodą, kalbėjo Čikagos Lietuvių operos valdybos pirmininkas Vaclovas Momkus. Rengėjų vardu pasisakė Aldona Jurkutė. Beje, ji paruošė ir programos lankstinuką. Parodos atidaryme dalyvavo ir solistė Nida Grigalavičiūtė, kuri sėkmingai pasirodė šiemet "Carmen" operos pastatyme. Jai akomponavo šios operos dirigentas Alvydas Vasaitis.

J. Tamulaitis, kuris jau seniai fotografuoja ne tik operos pastatymus, bet ir kitus lietuviškus renginius Či-

kagoje, yra gimęs 1935 metais Lietuvoje, o nuo 1949 m. gyvena Čikagoje. Savo nuotraukų parodą, pavadintą "Amerikos lietuvių gyvenimas", jis yra surengęs 1992 metais Lietuvoje: Vilniuje, Kaune, Panevėžyje ir Druskininkuose.

A. A. SPAUSTUVININKAS MYKOLAS MORKŪNAS

Balandžio 15 d. mirė vienas iš žymiųjų Čikagos lietuvių spaustuvininkų – Mykolas Morkūnas, kuris nuo 1951 iki 1997 metų įvairiose Čikagos vietose turėjo savo spaustuves. Jis amžinybėn iškelia *Three Oaks, MI* mieste lyje, į kurį jo sūnus Audrius 1997 m. pradžioje perkėlė spaustuve ir toliau tęsia tėvo pradėtą darbą.

M. Morkūno spaustuvėje buvo išspausdinta tūkstančiai įvairių lietuviškų leidinių, pradedant programiniais lapeliais, baigiant didžiulėmis, stambiomis knygomis. Be jo patarnavimų tur būt neapsiejo jokia Čikagos lietuvių kultūrinė ar visuomeninė organizacija. Pažymėtina, jog M. Morkūnas nebuvo "biznieriško" tipo žmogus: jis savo tautiečiams spausdindavo už gana žemą kainą, be didesnio pelno – priešingai daugeliui kitų panašių spaustuvininkų. Dažnai jis neimdavo gerai apmokamų užsakymų, kad galėtų suskubti atspausdinti lietuviškus leidinius. Kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, M. Morkūnas dalį savo spaustuvės mašinų perkėlė į Kauną. Ten nuo 1993 m. veikia spaustuvė "Morkūnas ir

Ko"

Tokia spaustuvininko veikla buvo įvertinta. Pernai jam buvo paskirtas LDK Gedimino 5-ojo laipsnio ordinas. Tačiau gaila, kad dėl ligos šis užtarnautas apdovanojimas nebuvo jam įteiktas. Reikia tikėtis, kad netrukus jis bus perduotas likusiems šeimos nariams – žmonai Zinai ir sūnui Andriui.

M. Morkūnas gimė 1916 m. vasario 17 d. Biržų apskrityje. 1938 m. jis baigė Biržų gimnaziją, porą metų mokėsi Kauno kunigų seminarijoje, o vėliau studijavo ekonomiką Vilniuje. Dar prieš pasitraukdamas į Vakarus, Vilniuje jis turėjo mažą spaustuvėlę, kurioje 1944 m. spausdino prieš okupantus nacių nukreiptą pogrindžio laikraštį – "Laisvą žodį". Austrijoje tęsė ekonomikos mokslus ir Insbruko universitete gavo ekonomikos mokslų daktaro laipsnį.

Jį traukė spaustuvės mašinos. Prie jų jis dažnai praleisdavo daugiau negu po 15 valandų per parą. Galima sakyti, kad neretai jis spaustuvėje ir gyveno, ypač kuomet norėdavo užbaigti išspausdinti būtinai reikalingus leidinius, skirtus lietuvių šventėms ar kitoms specialioms progoms. Su M. Morkūnu šių eilučių autoriui teko bendrauti apie 40 metų. Jau 1957-aisiais pas jį spausdiniau pirmąją savo knygelę, vėliau – sporto laikraštį ar kitus mano redaguotus leidinius. Teko pajusti didelę M. Morkūno kantrybę ir gerą širdį, įsitikinti jo noru padėti savo tautiečiams. Dėl savo pasišventimo ir gerumo jis ilgai išliks ji pažinojusiųjų širdyse.

PRISIMENAME KOMPOZITORIŲ VLADĄ JAKUBĖNĄ

Gegužės 15 d. sukako 95 metai nuo garsaus kompozitoriaus ir žinomo muzikos kritiko Vlado Jakubėno gimimo. Ta proga šį žymųjį tautietį rengiamasi atitinkamai paminėti ir Lietuvoje. Pagrindinis minėjimas įvyks birželio 10 d. 4 val. p.p. Lietuvos Muzikos akademijoje Vilniuje. Čia bus supažindinta su ką tik išleista monografija apie V. Jakubėną, skaitomi pranešimai apie jo gyvenimą ir kūrybinį palikimą, įvyks kompozitoriaus kūrinų koncertas. Bus surengta paroda, kuriai nemažą dalį medžiagos atsiuntė Čikagoje veikianti komp. Vlado Jakubėno vardo draugija. Ši draugija taip pat finansiškai parėmė ir minėjimo rengėjus.

Ruošiantis šiam minėjimui, daug dirba komp. V. Jakubėno Lietuvoje skyriaus reikalų vedėja Irena Skomskienė. Monografijos leidimui nemažai pinigų paskyrė Devenų Kultūros fondo valdyba, kurios prezidente yra Lietuvos Seimo nario dr. Kazio

Bobelio žmona Dalia Bobelienė.

Susidomėjimas komp. Vlado Jakubėno kūryba per paskutiniuosius 7 metus Lietuvoje labai išaugo. Prie to šiek tiek prisidėjo ir Čikagoje veikiančios V. Jakubėno draugijos, kurios pirmininku man tenka būti, veikla. Pradžioje čia buvo paskirta draugijos igaliotinė Vilniuje muzikologė Rita Nomicaitė, viintelė iki to laiko parašiusi diplominį darbą apie V. Jakubėno kūrybą. Vėliau buvo įsteigtas draugijos skyrius Lietuvoje. Draugijai paskatinti ir parėmus, Vilniuje buvo įruošta paminklinė lenta prie namo, kuriame prieš karą V. Jakubėnas gyveno. Buvo suruošti iškilmingi minėjimai Kaune, Vilniuje, Biržuose – kompozitoriaus gimtame mieste. Per šį laiką Lietuvoje išleista daug V. Jakubėno kūrinų, jo kritikos straipsnių dviomis. Jo muzika grojama ir dainuojama įvairiose Lietuvos vietovėse, skamba radijo programose. Ed. Šul.

Kompozitorius Vladas Jakubėnas.
Nuotrauka iš E. Šulaičio archyvo.

APIE PINIGŲ SIUNTIMĄ Į LIETUVĄ

(Atkelia iš 5 p.)

Mums paaiškino, jog išties "tokios yra taisyklės", kad pinigų siųsti, paprasčiausiai įdėjus į voką, negalima. Jeigu šių taisyklių nesilaikoma, muitininkai tokius pinigus konfiskuoja ir neprivalo pranešti apie tai nė vienai pušei, išskyrus tuos atvejus, kai laiškas yra įvertintas. Tada apie konfiskavimą informuojamas siuntėjas arba gavėjas.

Taigi, kol "tokios taisyklės", patariame jų ir laikytis, nes kitaip, rodos, tikrai neapsimoka. O siųsti pinigus galima, išrašius gavėjo vardu asmeninį čekį arba Money or-

der. Bankai Lietuvoje privalo juos paversti į pinigus ne ilgiau kaip per 21 dieną. Vilniaus bankas, jeigu čekis išrašytas per PARAMOS banką ir yra ne daugiau kaip \$500, pinigus išmoka iš karto. Galima pinigus pervestinėti iš sąskaitos užsienyje į sąskaitą Lietuvoje, bet tos paslaugos gerokai brangesnės.

Jeigu yra atitinkamas tarpvalstybinis susitarimas (o tarp JAV ir Lietuvos jis yra), pinigus galima siųsti ir paprasta tarptautine pašto perlaide. Bet jokių būdu nedėkite jų į voką.

Žilvinas Beliauskas

Vaikai ir vaikaičiai

MAGISTRĖ KRISTA VAIČAITYTĖ

Krista Vaičaitytė, baigusi Niujorko Albany universitetą bakalauru, tesė studijas Hofstra universitete, N.Y., siekdama aukštesnio mokslo. Palyginus per gana trumpą laiką gabiai, darbščiai Kristai buvo suteiktas pedagogikos magistro laipsnis. Jos pasirengimas įvertintas aukščiausiu pažymiu – SUMMA CUM LAUDE. Krista Vaičaitytė priimta į International Honor Society in Education (KAPPA DELTA PI). Studijų metu ji buvo įtraukta į Garbės sąrašą (Deans List).

Krista baigė Maironio li-tuanistinę mokyklą Niujorke, priklausė skautams, šoko tautinius šokius "Tryptinio" ansamblyje. Su tėvais keliavo po Angliją.

Kristos tėvai gyvena Stony Point, N.Y. Motina Aukšė Vaičaitienė mokytoja New City, NY mokykloje, tėvas dr. Rimas Vaičaitis profesoriauja Columbia universitete Niujorke. Kristos tėvukas Kostas Vaičaitis ir močiutė Bronė Miklienė gy-

vena St. Petersburg, FL. Šeima vertina dukros bei anūkės pasisekimus ir jais didžiuojasi. Blieka palinkėti jaunai pedagogei Kristai Vai-

čaitytei sėkmės ateityje, žengiant pasirinktos profesijos takais.

Bronė Miklienė

PRIENŲ MOKSLEIVIAMS-PASAULINIS PRIPAŽINIMAS

Noriu pasidalinti dideliu džiaugsmu. Šią žiemą, kaip APPLE programos vykdytoja, aš dirbau Prienuose su mokiniams, kurie "CyberFair-99" varžyboms rengė projektą apie Nemuno kilpos regioninį parką, jo gamtos ypatybes, krašto kultūrą. Mudu su vyru padėjome jiems išversti šį projektą į anglų kalbą. Ir štai dabar jie tapo pirmosios vietos laimėtojai! Susipažinkite su šiuo projektu Internetu:

<http://discovery.ot.lt/cfair99> ir įsitikinsite, kaip puikiai ir profesionaliai jis atliktas.

Amanda Muliolienė

* * *

Vėly praėjusio ketvirtadienio (gegužės 13 d.) vakarą iš Global Schoolnet Foundation organizacijos būstinės San Diego mieste Kalifornijoje per Internetą visam pasauliui buvo paskelbti pasaulinio kompiuterinių puslapių kūrimo konkurso "Cyber Fair'99", kuriame trečią kartą dalyvauja Prienų 2-oji vidurinė mokykla, finalo rezultatai. Nuo 20 valandos vakaro didžiojoje savivaldybės salėje prie kompiuterio ekrano susirinkę kantriai jų lūkurio projekto apie Nemuno kilpų regioninį parką autoriai - 8a ir 10a klasių moksleiviai kartu su savo vadovais Rasa ir Mariumi Alaburdomis, mokytojomis pagalbininkė-

Dalė Lazauskienė mis ir mokyklos direktore Irena Vincekiene, taip pat rajono meras Juozapas Jukauskas, savivaldybės administratorius Audrius Narvydas, Nemuno kilpų regioninio parko darbuotojai, žinias-klaidos atstovai. Savivaldybė leido pasinaudoti kompiuterine įranga ir sale. "Omnitelis" vaizdo konferencijos dalyviams "išlaisvino" eterį, suteikęs vadinamąją "plačią liniją".

Dvi laukimo valandas užpildė Mariaus ir Rasos pasakojimas apie šiemet lietuvių ir anglų kalbomis Internetui sukurtus informacinius puslapius - projektą, kuriame pasaulinio kompiuterinio tinklo vartotojams pristatė unikalų mūsų krašto kampelį. Beveik 50 moksleivių, padedami regioninio parko darbuotojų Dainoros Šaltienės, Vytauto Šulinsko ir Žydrūno Preikšos, surinko informaciją apie Nemuno ir Nemuno kilpų regioninio parko istoriją nuo seniausių laikų, upės vardo kilmę, intakus, parko augmeniją ir gyvūniją, miestus, miestelius, tradicijas ir šventes. Pasakojimai iliustruoti beveik šimtu nuotraukų, garso įrašais.

Pagaliau apie 22 val. vakaro į mažą improvizuotą "studiją" antrame savivaldy-

bės aukšte paskambino viena iš šio tarptautinio konkurso rėmėjų - Amerikos ryšių kompanija MCI. Buvo pradėta konkurso finalininkų apdovanojimo ceremonija. Sveikinimo žodžius tarė garsių Amerikos kompanijų, gaminančių kompiuterinę įrangą, atstovai. Prizininkams jie pažadėjo išsiųsti kompiuterius ir programinę įrangą. Finale 8 kategorijose varžėsi 40 moksleivių komandų iš viso pasaulio. Nepaisydami laiko skirtumų, vaikai iš Jamaikos, Amerikos, Singapūro, Australijos ir kitų šalių garsiais sūksniais išreiškė džiaugsmą. Buvusi tyli ir mieguista prieniškių auditorija staiga pagyvėjo, kai buvo paskelbta, kad 5 kategorijoje (jai buvo pateikti 38 mokyklų darbai) apie vietines žmonių ir gamtos sukurtas išmybes Prienų 2-osios vidurinės mokyklos moksleiviams buvo pripažinta pirmoji vieta.

Po staigaus džiaugsmo protrūkio prie mikrofono priėjo dešimtokė Roberta Garbutė, kuri, pasinaudodama laimėtojų teise išnaudoti vieną minutę, girdint visiems dalyviams skirtingose pasaulio šalyse, padėkojo už puikų įvertinimą.

Iš Prienų rajono ir Birštono laikraščio "Gyvenimas" 1999 m. gegužės 18 d.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavagė
25

Dauguma žmonių nurodo po vieną mokesčių lengvatą kiekvienam šeimos nariui. Jeigu jūsų vyras (žmona) taip pat dirba, nenurodykite per daug lengvatų, nes metų pabaigoje galite likti įsiskolinę Mokesčių inspekcijai.

Pradėdami darbą, tikriausia turėsite užpildyti formas apie sveikatos draudimą ir nuspręsti dėl kitų darbdavio teikiamų lengvatų. Čia jums padės jūsų viršininkas ar personalo skyrius. Jeigu gavote darbą ir jūsų neprašo jokių dokumentų, tikriausiai jums pasiūlytas "pogrindinis" darbas. Akivaizdu, jog tai yra neteisėta. Jeigu priimsite tokį pasiūlymą, žinokite, kad atlyginimas bus mažesnis. Nesitikėkite jokių priedų ar lengvatų, darbo sąlygos bus blogesnės. Nesitikėkite, kad bus užtikrinta darbų sauga. Juo greičiau gausite teisėtai įformintą darbą, juo geriau. Jeigu neturite oficialaus leidimo dirbti (jis gali būti vadinamas įvairiai: "žalia korta", darbdavio tarpininkavimas, leidimas nuolat gyventi ir t.t.), pasitarkite su advokatu, teikiančiu konsultacijas imigracijos klausimais, kokios yra jūsų galimybės pakeisti vizos statusą. Padarykite tai anksčiau, nei pasibaigs jūsų vizos galiojimo laikas.

Pasistenkite kiek galima daugiau sužinoti apie galimybes gauti leidimą dirbti užsieniečiams (work permit for foreigners). Jums reikės gauti valstybinį leidimą "Prašymo svetimšalio įdarbinimo pažymėjimui gauti pildymo instrukcijos" (Instruction for Filing Applications for Alien Employment Certification and Form "ETA-750", Parts "A" ir "B". Galite paprašyti, kad atsiųstų šiuos dokumentus, paskambinę į JAV Darbo departamentą tel. 1-202-219-5263. Arba galite šį pageidavimą išsiųsti paštu adresu: Labor Certification Division, Employment & Training Administration, U. S. Department of Labor, 200 Constitution Ave., NW, Room N4456, Washington, DC 20210.

Jeigu surasite darbdavį, kuris sutiks jums tarpininkauti, prašymą turėsite pateikti vietinei valstijos įdarbinimo tarnybai (state employment office). Tai nėra paprasta. Šis procesas atima daug laiko ir yra varginantis. Jeigu esate susipažinę su procedūra ir sutinkate, kad mokėtis už teisi- nes paslaugas būtų dalimis išskaičiuotas iš jūsų atlyginimo, lengviau susirasite tarpininką, kurį tada mažiau gąsdins dokumentų pildymas ir kuris bus labiau nusiteikęs įsitraukti į šį procesą.

Pokyčių realybė

"Ateityje gamykloje bus tik du tarnautojai: žmogus ir šuo. Žmogus turės maitinti šunį, o šuo - saugoti, kad žmogus neliestų įrenginių", - rašė Warren Bennis.

Anksčiau buvo Pramonės amžius, dabar - Informacijos amžius. Tiems, kurie dabar atvyksta į Ameriką, turėdami žemdirbystės, amatų ar statybos įgūdžių, bus sunkiau konkuruoti, ieškant darbo. Amerika dabar daugiau parduoda informacijos ir paslaugų, nei pramonės gaminių. Nesvarbu, ką jūs dirbate dabar: vairuojate traktorių ar slaugote ligonius, visa tai, ką žinote dabar, gal jau kitais metais bus tik "istoriniai duomenys".

Norint užsitikrinti sėkmę šiuolaikiniame darbo pasaulyje, yra tiesiog būtina toliau mokytis, sugerti į save vis daugiau informacijos, tobulinti savo įgūdžius ir žengti koja į koja su laiku. To neįmanoma padaryti, jeigu nuolat neskaitysite, nestudijuosite, netyrinėsite, kas naujo pasirodė Internetu, nedalyvausite savanoriškoje darbinėje veikloje ir neišplėsite pažiūrų, ypač tarp dirbančių jūsų srityje žmonių, rato. Jūsų sugebėjimas gauti darbą, o tuo pačiu ir darbo vietos išsaugojimas priklausys nuo jūsų vertės. O jūsų vertė turi būti kuo didesnė!

Tom Peters rašė: "Gyvenimas yra gana paprastas: jūs kažką veikiate. Didžioji pastangų dalis nueina perniek. Kai kas pavyksta. Jūs stengiatės daugiau daryti tai, kas pavyksta. Jeigu jums labai sekasi, kiti stengiasi kopijuoti jūsų veiklą. Tada jūs imatės kažko kito. Svarbiausia - imtis kažko kito".

Immigrants and Refugees/ by Raimonda Mikatavagė. Tel: (410) 374-3117. Fax: (410) 374-3569. E-mail: books@melodija.com <http://www.melodija.com>

TAUTOS FONDO NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Tautos fondo nariai savo 25-ajame Tautos fondo metiniame narių susirinkime Kultūros židinyje, Brooklyn, NY, 1999 m. gegužės 8 d. priėmė šiuos nutarimus:

- Primename, kad praėjo 50 metų nuo Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio deklaracijos, kurioje aiškiai ir tvirtai išsakyta išlaisvintos, nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos idėja, paskelbimo.

- Su giliausia pagarba prisimename už Lietuvos laisvę žuvusius kovotojus – partizanus.

- Skiriame šį metinį susirinkimą ir ateinančius Tautos fondo veiklos metus visoms praeities kovoms už Lietuvos laisvę prisiminti.

- Ryžtamės vykdyti uždavinius, kurių dėmesio centre būtų Lietuvos jaunimas, mokykla, Lietuvos istorijos pažinimas, lietuvių kalba, doras ir tėvynę mylintis žmogus.

- Tikimės, kad šių uždavinių vykdymas pagreitins demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.

Todėl susirinkimas, išklauses Tautos fondo vadovybės pranešimus, susirinkimo dalyvių pasisakymus ir simpoziumo dalyvių mintis, įpareigoja Tautos fondo tarybą:

1. Remti demokratizacijos, pilietiškumo ir tautinio ugdymo skatinimą per Lietuvos švietimo programas, kuriose pabrėžiama atsakomybė už savo tautos likimą.

2. Paremti mokomosios programos apie lietuvių tautos genocidą ruošimą ir jos vykdymą Lietuvos mokyklose, bendradarbiaujant su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru bei Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija.

3. Remti projektus, kurie ugdo Lietuvos visuomenės pilietinį sąmoningumą, informuoja apie II Pasaulinio karo įvykius ir jų sudėtingumą, išryškina Lietuvos pasipriešini-

nimą sovietų bei vokiečių okupacijoms.

4. Remti Lietuvoje organizuojamą Kongresą komunistinio nusikaltimo išskirti.

5. Remti pastangas aprūpinti Lietuvos mokyklas tinkamais Lietuvos istorijos vadovėliais.

6. Remti žiniasklaidą, keliančią pilietiškumą ir patriotiškumą.

7. Didinti paramą Vilnios ir Lietuvos užribių mokykloms ir mokytojams, ugdati lojalius Lietuvos piliečius, bet taip pat ir mažinant lietuvių tautai žalą, padarytą per dešimtmečius brukamos nutautinimo politikos.

8. Tęsti paramą Amerikos Lietuvių tarybai.

9. Tęsti paramą APPLE kursų pravedimui Lietuvoje.

10. Skirti premijas:

- a) moksleiviams, kurie laimi studijų ir rašinių konkursus Lietuvos laisvės ir partizanų kovų temomis;

- b) geriausiai baigusiems gimnazijų ir vidurinių mokyklų abiturientams, siekiantiems aukštojo mokslo;

- c) ypatingai pasižymėjusiems aukštųjų mokyklų studentams. Stipendijas skirti kvalifikuotiems studentams, pirmenybę teikiant tremtinių šeimų vaikams;

- d) Lietuvos dėstytojams ir mokslininkams už darbą Lietuvos istorijos srityje.

TF susirinkimas:

11. Dėkoja visiems, parėmusiems lietuviškos mokyklos statymą Lavoriškėse, už dosnumą ir reikalo svarbos supratimą.

12. Dėkoja visiems Tautos fondo rėmėjams, vienaip ar kitaip prisidėjusiems prie Tautos fondo veiklos.

13. Dėkoja Tautos fondo atstovybei Lietuvoje už nuoseklų darbą ir patarimus. Sveikina atstovybės pirmininką dr. Napaleoną Kitkauską, apdovanotą DLK Gedimino ordinu.

14. Dėkoja Tautos fondo tarybai ir valdybai bei jų pirmininkams, revizijos komisiškai, tarybos komisijų nariams bei Tautos fondo teisei patarėjai Dr. Marijai Šveikauskienei už pasiaukojantį darbą.

TAUTOS FONDO VEIKLOS SANTRAUKA

- Paremta Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktoriaus Vidmanto Vitkausko paruošta išsami "Pasipriešinimo istorijos programa". Ji dabar svarstoma Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijoje ir manoma, kad bus patvirtinta visoms mokykloms. Suprantama, kad jos įgyvendinimas susijęs su stambiais išlaidomis, nes programai vykdyti Lietuvoje nėra reikalingų knygų. Jos daugiausia spausdintos Išeivijoje.

- Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui, Genocido aukų muziejuje garso ir vaizdo aparatūra paskirta \$25,000. Aparatūra jau išgyta, bet dar neprijungta, nes šiuo metu muziejuje vyksta remontas. Toji aparatūra padės visiems lankytojams, jauniems ir vyresniems, geriau susipažinti su buvusiam KGB kalėjime vykusiais tragiškais įvykiais.

"NERINGOS" TUNTO SKAUČIŲ VEIKLA

Skautiški darbo metai eina prie galo, visos sesės ruošiasi stovykloms ir iškyloms. Bet smagiai prisimename gegužės pradžioje skaučių surengtą arbatėlę, į kurią sesės pakvietė mamytės, močiutės ir krikšto mamytės. Joje tekė pasidžiaugti skaučių kulinarijais sugebėjimais, pasiklausyti gražios muzikos, dainų, eilėraščių ir trumpų vaidinimų.

Tuntininkė Vilija

- Paskirtos 76 stipendijos studentams, daugiausia Lietuvos universitetuose studijuojantiems. Didelė dalis gavusių šias stipendijas yra iš buvusiųjų politinių tremtinių, kalinių ar partizanų šeimų. Šiuo metu tobulinama paramos studijuojančiam jaunimui metodika. Siekiama stipendijų kriterijus papildyti studento visuomeninės veiklos įvertinimu.

- 1998 m. APPLE (American Professional Partnership for Lithuanian Education) kursams Lietuvoje paskirta \$20,000 parama.

- Tautos fondas remia Lietuvių politinių tremtinių ir kalinių sąjungos projektus. Vyksta pasitarimai su įvairiomis institucijomis Lietuvoje ir su Tautos fondo Lietuvos atstovybe, kaip paskatinti jaunimą geriau įsisąmoninti Lietuvos kančias ir kelią į nepriklausomybę. Svarstomas projektas – skatinti moksleivius ieškoti savo gyvenamose apylinkėse buvusių tremtinių, partizanų ar laisvės kovotojų, su jais susipažinti ir aprašyti jų gyvenimus bei siekius. Už geriausiai atliktus darbus skiriamos premijos. Panašūs projektai jau vykdomi Varenos ir Švenčionių rajonuose.

- Vilniaus krašto bei Lie-

tuvos užribio lietuviškos mokykloms paskirta \$24,100. Remtinai mokyklai ir mokytojus atranka ir rekomenduoja TF Lietuvos atstovybė Vilniuje. Atstovybės pirmininkas dr. Napaleonas Kitkauskas ir jo pavaduotojas dr. Kazimieras Garšva, "Vilnios" draugijos pirmininkas, šią paramą koordinuoja su kitų lietuviškų organizacijų skiriama parama. Taip pat per Tautos fondą sudaryti specialūs fondai, kurių tikslas remti lietuviškas mokyklas ir mokytojus Rytų Lietuvoje.

- Specialiai komisijai (pirm. Jurgis Valaitis) vadovaujant, vykdytas stambus projektas – sukaupti \$75,000 lietuviškos mokyklos statybai Lavoriškėse. Praveistas specialus vėjus ir suruoštas pobūvis lėšoms sutelkti. Didelė padėka priklauso pobūvio šeimininkei Gražinai Tucci, savo namuose, Greenwich, CT, priėmusiai Tautos fondo svečius. Mokyklą stato Vilniaus apskritis, vadovaujama Alio Vidūno. Statyba prasidės pavasarį. Šį projektą šiltai parėmė Tautos fondo nariai ir lietuvių visuomenė. Jau surinkta \$75,480. Aukotojų pavardės paskelbtos TF leidinyje.

(Pabaiga - kitame numeryje)

ŠVENČIŲ AIDAI

Po sėkmingo Čikagos lietuvių operos spektaklio "Carmen". Iš kairės: dar taip neseniai dainavęs operoje solistas Stasys Baras su šio spektaklio vaidmenų atlikėjais – Nida Grigalavičiūte ir Vladimiru Prudnikovu. E. Šulaičio nuotr.

Jaunesnės skautės su vadove Veronika Taraškaite sueigoje. V. Klimienės nuotr.

Jauniausios skautės – liepsnelės – mokosi sodinti gėles. Mallisa Bambic, Monika Juodišytė, vadovė – vyr. skautė Teresė Majorovaitė ir Ugnė Vucianytė. V. Klimienės nuotr.

PASLAUGOS

Vladas Višeikis

Kai pavartai Lietuvos laikraščius, tai neišvengiamai imi lyginti su mūsų laikų laikraščiais. Tenka pripažinti, kad jie stipriai pasikeitė. Išvaizda – visai kitokia. Spalvoti paveikslai, ko anksčiau nebuvo. Laikraščio sutvarkymas prilygsta Amerikos laikraščiams. Tačiau šį kartą nesigilinkim į turinį. Daugelis straipsnių – menkai suprantami. Ypatingai tie, kurie perpinti svetimžodžiais. Tiesa, jie aplietuvinti, bet reikia nemažų pastangų, kad juos suprastum. Šį kartą atkreipkime dėmesį į skelbimus. Jų daug. Taip, kaip amerikiečiųuose. Pripažinkime, kad gerai atrodo, sumaniai pateikti. Ne visus galima suprasti – ką jie perka, ką parduoda. Prisimenu anų laikų skelbimus, kurie buvo gana kuklūs, bet labai aiškūs.

"Kaip manai, kokį pasirinksi kremą skutimui? Žinoma, tik "Figaro".

"Valstybės loterija. 5-os klasės lošimas. Gali laimėti 50,000 litų".

Pavasari pasivaikščiojimui – tik aukščiausios rūšies kojinių "Cotton".

"Akcinė bendrovė "Maitas" parduoda mėsos gaminius: dešras, kumpius ir t.t."

"Essentia Cordialis" Pailangos vaistinė parduoda "Trejas devynias" – jau devyniasdešimt metų žinomą vaistą nuo skilvio ir vidurių skaudėjimo, taipogi apetito didinimui.

"Tūkstančiai džiaugiasi ir jūs būsite patenkintas, naudo-

dami "Linų" muilą"

"Fabrikas "Drobė" aptarnauja visuomenę, kariuomenę, policiją, jaunalietuvių".

"Nuo veido šlakus ir raukšles pašalina kremas "Metamorfoza".

"Naudokite Kipro Petrausko muilą"

Kaip anksčiau minėta, dabartinių Lietuvos laikraščių skelbimai labai įmantrūs savo išvaizda ir turiniu. Ir štai rimtame laikraštyje randame tokius skelbimus, kurių nebūdavo net geltonojoje spaudoje. Štai jų pavyzdžiai:

KITOS PASLAUGOS

Graži mergaitė, šaltas šampanas. Ar gali būti geriau. Vilnius, tel. 73 02 42.

Meilės oazė. Vilnius. tel. 70 36 29

Numalšink savo aistrą, meilės sūkurį. Tel. (8 289) 8 04 11.

Jauna, simpatiška mergina padės jums atsipalaiduoti. Skambinti tel. (8 287) 4 25 25

Jauna, graži mergina padės atsipalaiduoti. Vilnius. tel. 65 27 78

Simpatiška masažistė daro masažą. Skambinti mobil. tel. (8-287) 6 92 33.

Dvi draugės be kompleksų nori susipažinti. Skambinti tel. (8 289) 1 09 28.

Jauna, graži ir seksuali: būsiu tavo, jei paremsi mane materialiai. Vilnius, tel. 76 55 67.

Gražiausia mergina su šaltu šampanu: nuostabiausias jausmas. Vilnius, tel. 46 79 05.

Mergina, kvepianti kava. Vilnius. tel. 42 07 95.

Saldi moteris laukia jūsų skambučio. Skambinti tel. (8 286) 4 36 35.

Paskambink, iškviesk ir pajausk malonumą. Vilnius. tel. (8 289) 6 68 29.

Paskambink jaunai merginai tel. (8 289) 7 79 15.

Jei nori, paskambink. Vilnius, tel. 76 67 55.

Jūs esate visada laukiami. Vilnius. Tel. 26 69 91.

Dovanėlė. Vilnius, tel 77 48 97.

Meilės žaidimai pas jus namuose. Vilnius. tel 33 02 88

Maloni ir švelni mergina laukia Tavęs. Vilnius. Tel. 72

12 97.

Graži mergina su malonumu atvyks pas Jus. Vilnius, tel. (8 287) 1 70 24.

Aistringa mergina laukia Jūsų. Vilnius tel. (8 287) 1 79 12.

Bendravimas paprastu telefonu! Malonios damos

paslaptys skirtos tik tau vienam. Aš laikiu skambučio visą parą. Skambinti tel. (8 289) 6 61 85.

Jaudinantis atvirumas, mano paslaptys skirtos Tau. Skambink jau dabar. Skambinti tel. (8 287) 6 04 24.

SPORTO ŽINIOS

Skyriaus vedėjas – Algirdas Bielskus

TENISO ŽAIDĖJŲ DĖMESIUI!

Visus lietuvius, teniso žaidėjus, kviečiame į 1-ąją Kanados lietuvių kvietinį lauko teniso turnyrą, kuris įvyks birželio 12 d., šeštadienį, nuo 11:30 v.r. iki 9:00 v.v., *Shoreline Tennis Club (Jack Darling park), Lakeshore Rd.*, į vakarus nuo *Mississauga Rd.*, *Mississauga, Ont.* Laukiame vyrų, moterų ir jaunių (18 m. ir jaunesnių) iš Kanados ir JAV. Registracijos mokestis – \$8.00. Galutinė programa bei amžiaus grupės bus nustatytos, atsižvelgiant į registracijos duomenis. Registruojantis ir norint gauti išsamesnių žinių, prašome kreiptis į turnyro vadovą birželio 10 d., šiuo adresu: Eugenijus Kriksčiūnas, 105 Anndale Dr., North York, Ont. M2N 2X3, Canada. Tel. 416-225-4385; Faksas: 416-787-9168; e-mail: dianejk@interlog.com

Stalo teniso stovykla jaunimui nuo 8 iki 18 m. amžiaus įvyks *Camp Olympia (Muskoka)* stovyklavietėje, į šiaurę nuo Toronto, Ont., nuo liepos 4 d., sekmadienio, iki liepos 10 d., šeštadienio. Prašome kreiptis į stovyklos vadovą Eugenijų Kriksčiūną.

Eugenijus Kriksčiūnas,
Lauko teniso komiteto
vadovas, stovyklos vadovas

RUTA KUNEVIČIENĖ – MARATONO VARŽYBOSE

Šiomet, gegužės 2 d. Klyvlende (*Cleveland, OH*)

įvyko 22-sios CVS/Pharmacy maratono ir 10 km bėgimo lenktynės, kuriose dalyvavo apie 12,000 bėgikų ir JAV ir užsienio kraštų. Šiose varžybose dalyvavo klyvlendietė Rūta Kunevičienė-Jokūbaitytė. Ji moterų maratono 45-49 metų amžiaus grupėje laimėjo pirmą vietą, prabėgusi per 3 val. 22 min. 49 sek. Bendroje moterų maratono klasifikacijoje Rūta K. užėmė 29-tą vietą. Šį maratoną laimėjo Firaja Sultanova - Ždanova (2:32.38 val.). Vyrų maratoną laimėjo Vladimir Epanov (2:12.22 val). Moterų 10 km rungtį laimėjo Jane Ngotho iš Kenijos (per 33:10 min). Vyrų 10 km rungtynes laimėjo Kipchumba Mitel iš Kenijos (per 28:07 min).

Rūta Kunevičienė gavo ir piniginę premiją, kaip aukščiausią vietą užėmusi Ohio bėgikė bendroje moterų senjorių "Masters" (40 metų ir vyresnių) klasifikacijoje. Ji jau daug metų dalyvauja maratono ir kitų ilgų nuotolių bėgimo varžybose. Lengvojoje atletikoje ji pradėjo dalyvauti nuo 9 metų amžiaus. Nuo 1960 iki 1968 metų buvo viena žymiausių LSK "Žaibo" ir Šiaurės Amerikos lietuvių lengvaatlečių.

Maratono varžybose dalyvavo ir kita Klyvlendo lietuvaite – Rūta Maželytė, prabėgusi per 4:07 val. Jos užimtos vietos 40-44 m. grupėje ir bendroje moterų klasifikacijoje nepavyko sužinoti.

Algirdas Bielskus

LENGVATLEČIŲ DĖMESIUI!

Kvietinės LSK "Žaibo" lietuvių ir baltiečių lengvosios atletikos rungtynės įvyks birželio 19 d., šeštadienį – berniukams ir mergaitėms 5-se klasėse pagal amžių – nuo

8 iki 18 metų imtinai. Birželio 20 d., sekmadienį, rungtyniaus vyrai ir moterys, senjorai ir senjorės. Rungtynės vyks *Independence High School* stadione, *Independence, Ohio* (pietiniame Klyvlendo priemiestyje). Varžybos įvyks 1999 USATF *Lake Erie* rajono pirmenybėse. Pradžią 9:00 v.r. Išsamesnes žinias teikia Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Road, Euclid, OH 44117-2122. Tel. 216-486-0889; Faksas 216-481-6064.

Kviečiame dalyvauti visus lietuvių ir kitų baltijiečių lengvaatlečius. Varžybų programa apima visas rungtis, įskaitant bėgimą su kliūtimis ir šuolius su kartimi. Gera proga rungtyniauti puikiose sąlygose. Iš šių varžybų bus skaičiuojami ir 1999 m. sąjungos Vidurio Vakarų sporto apygardos pirmenybių rezultatai.

LSK "Žaibas"

ŠALFASS-gos GOLFO PIRMENYBĖS

Metinės ŠALFASS-gos komandinės ir individualios golfo pirmenybės įvyks rugsėjo 4 ir 5 d.d., *The Reserve at Thunder Hill* aikštyne, *Madison, Ohio* – į šiaurės rytus nuo Klyvlendo. Rengia – Klyvlendo lietuvių golfo klubas. 36 skylių turnyras.

Komandinės varžybos vyks vyrų ir moterų klasėse. Individualios varžybos vyks šiose klasėse: vyrų meistrų, vyrų A, B, C ir D, vyrų senjorų (55 ir vyresnių); moterų A ir B: jaunių (18 m. ir jaunesnių) ir jaunučių (14 m. ir jaunesnių).

Pasiteirauti galima pas Algį Nagevičių, 10200 Ridgewood Dr. # 617-2, Parma, OH 44130. Tel. 440-845-8848, fax: 440-845-1709

Klyvlendo LSK "Žaibas". Berniukų C klasė – antrosios vietos laimėtojai. Pirmoje eilėje (iš kairės): G. K. Motiejūnas, V. Vaitkus, K. Petraitis, V. Belzinskas, A. Sakenes. Antroje eilėje: P. Osborne, T. Sakenes, D. Kastner, treneris Patrick Osborne, S. Motiejūnas, B. Schweikert, A. Stankus. Trūksta tren. Vido Tatarūno ir žaidėjo A. Aukštuolio. V. Stankaus nuotr.

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access? Xcelnet offers you One full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

BRONYS RAILA

1909-1997

(Praėjo 2 metai, kai jo netekome)

Neseniai paminėta žurnalisto, rašytojo, a. a. Bronio Railos 2 metų mirties sukaktis. Jis mirė 1997 m. balandžio 13 d. Per 20 Velionio kolegų, draugų ir gerbėjų, sukviesti našlės Danetos, dukrų – Undinės ir Neringos – prie gedulingų pietų išsakė savo mintis ir jausmus bei prisiminimus apie garbingą kultūrininką. Štai viena iš tų kalbų:

Kas gali suskaičiuoti kūrybingo žmogaus darbus? Net ir tada, kai jo nebėra, ilgai dar juntami jo žingsniai, ilgai švyti kitų gyvenimų tamsoje jo pabertų minčių šviesuliai. Tie, kuriuos palietė jo žodis, ironiška šypsena, pokalbių sąmojus, širdies šiluma gaivinama draugystė, tie jo niekada neužmirš – iki jų pačių žingsniai nuaidės į pabaigą.

Prisimenu: "Neverkite mirusių!" "Neraudokite nelaimės!", "Gyvenimas trumpas. Pasidžiaukite tuo, kuo džiaugtis verta; kovokite su nevertybėmis, šypsena palydė-

kit net priešą!..." "Optimizmu kvėpuokit, o ne beviltškumo atdūisiais..."

Ir vienu laidotuvių metu prieš minią nuliūdusiųjų salėje jis kalbėjo: "Kam sakote, žmonės, kad jis išėjo! Kad jis pasitraukė iš gyvenimo! – Kad jo nebėra. Netiesa! Jis niekur neišėjo ir nepasitraukė. Jis nedingo iš gyvenimo. Jis nenusinešė savų darbų ir savo kūrybos kažkur – Anapus. Jis liko su mumis ir pasiliks šioje aplinkoje, tarp jį pažinusių žmonių, jis liks savoje visuomenėje, savoje tautoje. Ir kultūra, kuria jis alsavo, liks praturtinta jo kūryba, ir sekančios kartos aluos ta kūryba, vėl patys savo darbais ją praturtindami..."

Netiesa, kad mirusieji išeina ir pradingsta. Neliūdėkite jų, o pasidžiaukite jų darbais ir jų atsiminimu..."

Panašios buvo jo mintys, ir man jos įstrigo. Manau, kad ir kitiems jos paliko vadinis pėdsakus.

Bronys Raila. Dveji metai praėjo, kaip jo čia nebėra.

A. a. Vlado Bacevičiaus nuotraukoje – Danetos ir Bronio Railų apsilankymas Dievo Motinos parapijos bažnyčioje 1987 m. Pirmoje eilėje (iš kairės) sėdi: D. Railienė, Gulbinskienė ir Tamaras Brazaitienė. Antroje eilėje: dr. E. Lenkauskas, N. Kersnauskaitė, M. Lenkauskienė, rašytojas Tomas Venclova, Bronys Raila, Juozas Stempušis, kun. G. Kijauskas, dr. H. Brazaitis.

Aštuoneri metai, kaip nebėra Stasio Santvaro ir devyneri metai, kaip nebėra ir kito jo draugo – Vytauto Alanto... Ir žymiai anksčiau nuėję nuo gyvenimo Vaižgantas, ar Vincas Kudirka ar poetas Maironis... Bet ar jie išėjo iš lietuvių tautos?

Dveji metai be Bronio Railos – mūsų aplinkoje, mūsų bendravime, mūsų Dailių jų menų klube ar Rašytojų draugijoje... Skaitome "Dirvą", "Draugą" – nebėra ten Railos temperamentingų straipsnių. Bet paimkime kad ir paskutines (iš daugelio) jo

knygas: "Kodėl antraip?", "Rašalo ašaros", "Liudytojo poringės"... Iš ten jo mintys ras mums atbalsį. Iš ten jo rūpestis lietuvių tautos ateitimi palies bet kurį skaitytoją Lietuvoje ir svetur gyvenančius lietuvičius...

Bronys Raila, kurio daugybė pasklidusių straipsnių, ir kalbų per radiją ar salėse, ir knygų... Negali čia taip lengvai išvardinti ir suskaičiuoti. Bronys Raila, kad ir pats savyje ir su savimi ilgai kovojęs, įtaigiu savo stiliumi, išvalgiomis mintimis negalėjo nepaveikti nei draugo, nei

priešo... Vieni juo tikėjo ir jam pritarė, kiti ant jo pyko ir jam priešinosi, bet nė vienas nepaėjo pro šalį nepaveiktas. Toks buvo Bronys Raila, toks jis tarp mūsų ir pasiliko.

O sujudinti vandenys – geriau negu tylūs, negu prarūgę liūnai. Paskaitykim jo raštus dar kartą ir įsitikinsim.

Daneta, Undinė ir Neringa, Railų anūkės, neliūdėkite! Bronio Railos draugai ir kolegos, neliūdėkite. Jo atminimas kūrybiškai turtingas: yra kuo džiaugtis.

Alė Rūta

A.†A. MAGDALENOS KRIAUCIŪNIENĖS KELIAS

M. Andriūšytė-Kriaučiūnienė gimė 1905 m., birželio 21 d. Simokų kaime, Barzdų valsčiuje, Šakių apskrityje, pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Ji buvo trečioji iš 13 vaikų, iš kurių užaugo aštuoni. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Magdalena mokėsi skaityti ir rašyti pas kaimo "daraktorių", mokiusį vaikus namuose, nes tuo laiku mokyklos buvo rusiškos. Lietuvą užėmus vokiečiams ji lankė vokišką mokyklą pas kaimyną – Lietuvos vokiečių. Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, Pilviškiuose atidaryta keturklasė mokykla. Tuo laiku kapelionu ten dirbo kultūrininkas ir švietėjas kun. Pėstininkas. Jis vadovavo muzikos, dramos ir kitiems būreliams. Magdalena tapo nuolatine "artiste" ir veikėja. Ji vadovavo įsteigtam mergaičių skautų būreliui.

Istojusį į Rygiškių Jono gimnaziją Marijampolėje, Magdalena tęsė savo skautišką veiklą. Baigusi šešias klases, ji įstojo į Katalikų moterų kultūros draugijos įsteigtą Kauno mokytojų seminariją, kuriai vadovavo M. Galdikienė, o bendrabučio viršininke buvo sesuo Ruškytė iš "Vargdienių seselių vienuolijos".

M. Andriūšytė 1929 metais baigė mokytojų seminariją, bet mokytojauti pradėjo

tik 1931 m., nes norėjo dirbti Šakių arba Vilkaviškio apskrityje. Ji pradėjo mokytojos darbą Šiuoriškiuose, Lekėčių valsčiuje, bet tų pačių metų rudenį buvo perkelta į Leoniškių mokyklą. Čia ji išdirbo iki 1935 metų vasaros. Šioje apylinkėje Magdalena pasireiškė, kaip aktyvi visuomenininkė. Ji vadovavo Žemumos Panemunės šaulių moterų būriui, priklausė tautininkams. Ji skaitė paskaitas, organizavo apylinkės mokių šventes, mokė moteris šeiminkauti, nes pati buvo

baigusi namų ruošos ir "Sporto" kursus.

1935 m. mokytoja Andriūšytė perkelta į Zapyškio pradžios mokyklos trečiąją komplektą ir mokė 5-6 skyrių. Čia ji susituokė su medicinos fakulteto studentu Juozu Kriaučiūnu. Ji ruošė šauliams vaidinimus ir pati juose vaidino. Mergaites mokė namų ruošos, organizavo jaunųjų ūkininkų parodėles ir mokyklų šventes. Gimus sūnui Rimtautui, reikėjo mažinti visuomeninį darbą. Perkelta į

(Nukelta į 12 psl.)

Magdalena Kriaučiūnienė prie savo išaugintų rožių 1975 metais (Toledo, Ohio).

Artimųjų globojama, paskutinius savo auksinio saulėlydžio dešimtmečius praleidusi saulėtoje Havajų (Hawaii) salose, amžinam poilsiui iškeliavo šeimos matriarchė

p. ELENA MUCHLIENĖ,

beveik sulaukusi garbingo šimto metų.

Giliai užjaučiu skaudžią netekty likusius Velionės sūnų prof. VLADĄ ir AUKSĄ MIKLIUS, vaikaičius RAIMUNDĄ ir AUDRĄ, bei kitus artimuosius.

Rūta Sakienė

A.†A. MARIJAI ŠEŠTOKIENEI

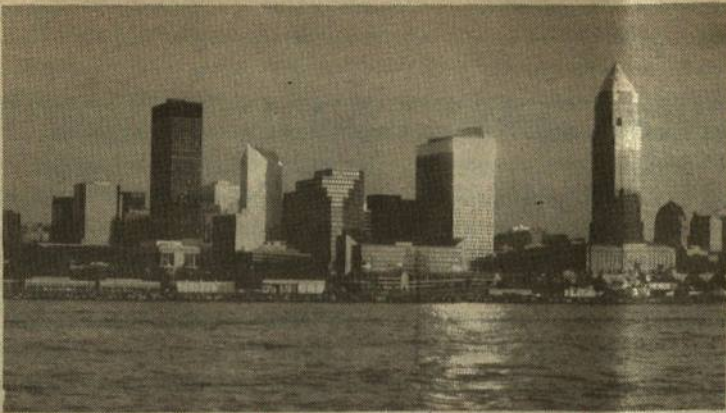
apleidus šį pasaulį, užuojautą reiškiame Jos vyrui, mūsų skyriaus nariui VYTAUTUI ŠEŠTOKUI.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
Los Angeles skyrius

A.†A. MARIJAI ŠEŠTOKIENEI

mirus, giliai, nuoširdžiai užuojautą reiškiame velionės vyrui, ilgamečiui "Dirvos" bendradarbiui VYTAUTUI ŠEŠTOKUI.

"Dirvos" redakcija
ir "Vilties" draugija

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- GEGUŽĖS 26 d. 8 v.v. Dievo Motinos parapijos Konferencijų kambaryje – APPLE organizacijos pranešimas apie 1999 metų vasaros planus. Rengia APPLE nariai. Kviečiame dalyvauti.
- GEGUŽĖS 31 d., 8:30 val. ryto – Atminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios, pusryčiai. Rengia šv. Jurgio parapijos Katalikų karo veteranų 613-asis postas.
- BIRŽELIO 6 d. – Klyvlendo ateitininkų metinė šventė.
- BIRŽELIO 13 d. – Tragiškojo birželio (1941.06.14) paminėjimas. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.
- LIEPOS 18 d., 11:30 val. ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.
- RUGPJŪČIO 22 d. – Lietuvių klubo gegužinė Amerikos italų klube, toje pačioje vietoje, kaip ir 1998 m. Įvažiavimas iš Euclid g.
- RUGPJŪČIO 27 d. – Lietuvių kultūros darželių vakaras Gwin Estate sodyboje.
- RUGSĖJO 4-5 d. – metinės ŠALFASS golfo žaidynės vyks "The Reserve at Thunder Hill", Madison, OH. Rengia Klyvlendo Lietuvių golfo klubas.
- RUGSĖJO 11 d. – "Tėvynės garsų" radijo programos 50 metų jubiliejus: banketas, minėjimas, koncertas.
- RUGSĖJO 11-12 d. – metinės Šiaurės Amerikos baltijiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės. Cuyahoga Community College, Parma, OH. Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".
- RUGSĖJO 25 d. – "Volungės" moterų choro koncertas. Rengia vyresniųjų skaučių "Židinyš".
- SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apylinkės taryba.
- SPALIO 16 d. – Baltijiečių bendravimo vakaras Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.
- LAPKRIČIO 14 d., nuo

Nuostabi šiemet buvo Motinos Diena šv. Jurgio bažnyčioje. Visi meldėmės, pagerbėme ir pasveikinome mūsų mamas ir močiutes. Kartu su jomis džiaugėmės, kad Alytė Čepulytė, Kristijonas Vaitkus ir Neris Klimaitė priėmė Pirmąją Komuniją.

Vaikai ilgai ruošėsi šiai svarbiai dienai. Mišios buvo papuoštos kanklių ir fleitos muzika. Šiai progai dr. Živilės Vaitkienės pagaminti gobelenai papuošė altorių ir sakyklą. Malonu buvo matyti į šią šventę gausiai suvažiavusius gimines ir bičiulius. Į Mišias jaunieji atėjo su vėliava – "Ateik, ateik, Tavęs laukiu. Alytė, Neris ir Kristijonas". Mišių metu jie skaitė skaitinius. Jie pirmieji priėmė Komuniją, o paskui juos nusekė visi Mišių dalyviai.

Vėliau visi suėjo į parapijos salę. Ten parapijos tarybos nariai su talkininkais paruošė priešpiečius ir visus pavaišino. Pasivaišiname ir tai progai skirtu tortu bei šampanu. Šioms iškilmėms buvo atspausdinta speciali maldų knygelė. Jos viršelyje yra visų trijų jaunųjų šventės dalyvių piešiniai atvaizdai.

Ačiū mamytėms, kurios taip puikiai savo vaikus paruošė šiai šventei. Parapijos Tarybai dėkojame už prieš-

Neris Klimaitė, Alytė Čepulytė ir Kristijonas Vaitkus Pirmosios Komunijos sakramento apeigose. Už jų – šv. Jurgio parapijos klebonas J. Bacevičius. V. Klimienės nuotr.

piečius, klebonui kun. J. Bacevičiui – už pamokslą (žr. gegužės 11 d. "Dirvą"). Šv. Jurgio parapijiečiai džiaugiasi kartu su vaikučiais ir di-

džiuojasi tuo ypatingu dėmesiu, su kuriuo ši šventė ruošiama savoje parapijoje.

Gerardas Juškėnas
Vilija Klimienė

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
telkianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

11:30 v.r. iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.

• GRUODŽIO 18-19 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

* * *

Rengėjų dėmesiui!

Prašome laiku pranešti redakcijai apie renginių laiko, vietos arba programos pakeitimus.

Neris, Alytė ir Kristijonas skaito gautus sveikinimus. Ant stalo – šventinis tortas. G. Juškėno nuotr.

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)

CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS LIETUVA – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė

State Certified Real Estate Appraiser – įkainuotoja

Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkainuojant namus

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119

(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124

(440) 473-2530

DIRVA

NETIKĖTAS STEBUKLAS

K. Balauginas

Keleiviams išlipus iš lėktuvo, muitininkas tikrina jų bagažą. Viena moterėlė nervingai gnaužo savo kelionės krepšį.

– Iš kur jūs grįžtate, ponija? – klausia muitininkas
– Iš Prancūzijos! Lankėme Liurdą!
– O kas čia per butelis?

– Švėstas vanduo iš Liurdo!

Muitininkas pavarto, at-suka kamštį, paragauja ir maloniai praneša:

– Dabar ponija, čia jau ne vanduo, o puikus prancūziškas konjakas!
– O, viešpatie, kaip greitai įvyksta stebuklai!

AUKOS LIETUVYBEI

(Pabaiga. Pradžia -20 nr.)

\$25 – K.Laikūnienė, D.R. Nasvyčiai, O. Naumanienė, V.Z. Pliodžinskai, V.E. Račkauskai, O. Ralienė, E.G. Varneliai, V.V. Žiedoniai;
\$20 – S.E. Alšėnai, V.A. Bakūnai, A.A. Baliunai, O. Banionienė, H.I. Belzinskai, A. Bielskus, J.J. Biliūnai, Z. Dučmanas, M. Dulebienė, T. Gaškienė, S. Idzelienė, S.J.

Ignatavičiai, J.A. Jankai, E. Janulienė, V.J. Janušiai, I. Juodišienė, S. Juodvalkis, A. Juozaitis, G. Karsokienė, V. L. Kaunai, S. Knistautienė, K. Narbutaitis, V.N. Palubinskai, M.J. Palūnai, V.A. Petukauskai, J. Rastenis, J.E. Saikai, D.D. Staniškiai, J. Steponavičienė, R.A. Zorskai;

\$15 – A. Giedraitienė, I.Laurinaitienė, E. Nainienė, V.D. Ramoniai, D. Širvaitienė;

\$10 – V.E. Balandos, J. Balias, J. Citulis, L. Civinskienė, A.M. Liutkai, V.P. Matulioniai, J. Minkūnienė, M. Puškorienė, A. Raulinaitienė, A.E. Rukšėnai, E. Steponavičienė, V.B. Taraškos, H.R. Tatarūnai, J. Zorska, R. Žiedonytė;

\$5 – B. Gedvilienė, G. Mekeša, S. Sankalaitė;

Suaukotos šios sumos: JAV Lietuvių Bendruomenė – \$2,318.50

Amerikos Lietuvių Tarybai – \$1,667.50

Iš viso aukų gauta – \$3,986.00

Dėkojame visiems aukotojams.

ALT skyriaus
ir JAVLB

aplinkės valdybos

"DIRVAI" AUKOJO:

V.Gruzdys, Cleveland, OH 50
A.Petrauskis, Rocky R., OH 30
V.Aukštuolis, Westmont, IL 15
V.Besperaitis, Sedona, AZ 15
P.Lanys, Ormond B., FL 15
K.Palubinskas, Clev., OH 15
E.Prancus, Parma, OH 15
A.Vaišnys, Los Angeles, CA 15
A.Vaitaitis, Littleton, CO 15
V.Vilkutaitis, Clev. OH 15
B.Flynn, Madeira, OH 10
H.Kripavičius, Wilby, OH 10
Z.Jūras, England 5

A.† A.

DOMAS KRIVICKAS

Gegužės 17 d. 2 v. r. Fairfax, Virginia senelių namuose mirė dr. Domas Krivickas, ilgametis Vašingtono lietuvių telkinio narys, buvęs VLIK'o vicepirmininkas.

Rūta Kalvaitytė-Skučienė
JAVLB Vašingtono apyl.
pirmininkė

KLaidos
ATITAIŠYMAS

Gegužės 18 d. laidoje (20 nr.) po pirmame puslapyje esančia nuotrauka neteisingai užrašyta Gražinos Ručytės-Landsbergienės pavardė. Atsiprašome.

"TAUPA"
bus uždaryta
"Memorial Day"
savaitgalyje:

gegužės 29d., šeštadienį, gegužės 30d.,
sekmadienį ir
gegužės 31 d.,
pirmadienį.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

A.† A. MAGDALENOS KRIAUCIŪNIENĖS KELIAS

Rumšiškės, dirbo trijų kompiuterių mokykloje.

1940 m. pavasarį J. Kriaučiūnas pradėjo gydytojo darbą Kudirkos Naumiestyje ir buvo paskirtas punkto vedėju. Magdalena liko dirbti Rumšiškėse. Tuo laiku sklido gandai, kad vokiečiai užims Suvalkiją, o visa Užnemunė su Rumšiškėmis atiteks rusams. Įvyko kitaip: rusai užėmė visą Lietuvą. Naujoji valdžia atleido mokytoją M. Kriaučiūnienę. Tik kitų metų pavasarį jai pavyko gauti darbą Kudirkos Naumiesčio mokykloje. Čia prasidėjo kiti vargai. Valdžia vertė mokytojus skelbti komunistinę propagandą. Be to, M. Kriaučiūnienėi teko baimintis ir dėl savo vyro. NKVD pareigūnai išsiveždavo jį nesakydami, nei kur, nei kodėl. Jie veždavo jį patikrinti nušautų bėglių arba apžiūrėti sužeistų darbo kuopų kareivių ir darbininkų. Tuo laiku sovietų valdžia statė įtvirtinimus prie sienos su Vokietija. Vietinius žmones komunistai varė dirbti prie statybos darbų, kuriuos prižiūrėjo kareiviai. 1941 m. birželyje prasidėjo trėmimai į Sibirą. Netrukus rudieji okupantai pakeitė raudonus. Vokiečiai gaudė jaunus žmones ir vežė darbams į Vokietiją ir į Rytus.

1944 m. rusams esant už kelių kilometrų, Kriaučiūnai susikrovė pačius reikalingiausius daiktus į arklio traukiamą vežimą ir išvyko į Vokietiją. Taip ir keliavo, kol vokiečiai sustabdė prie Birken. J. Kriaučiūnas, gavęs Vokietijos gydytojų valdybos paskyrimą, dirbo užsieniečių darbininkų stovyklose iki pat karo pabaigos. Persikėlus į Baltiečių stovyklą prie Hannoverio, Magdalena mokyto-

javo keturklasėje ir vadovavo skautėms.

1949 m. Kriaučiūnai gavo iškvietytus iš giminių, gyvenusių Amerikoje, ir dar prieš Kalėdas atsidūrė Detroite, dėdienės namuose. Magdalena dirbo su skautėmis, vyras – ligoninėje, o sūnus mokėsi amerikiečių katalikų parapijos pradžios mokykloje. Po metų šeima persikėlė į Cincinnati, OH. Ten Magdalena Kriaučiūnienė įsijungė į Lietuvių vyčių veiklą, padėjo organizuoti pagalbą per Balfą likusiems Vokietijos stovyklose.

J. Kriaučiūnui gavus leidimą verstis privačia gydytojo praktika, jie dar penkerius metus gyveno Fairborn, OH, o paskui persikėlė į Toledo, OH, arčiau giminių Detroite. M. Kriaučiūnienė čia dirbo su Lietuvos vyčiais, įsijungė į gydytojų žmonių pagalbinių organizaciją ir parapijos katalikų moterų draugiją.

1977 m. vyrui išėjus į pensiją, Kriaučiūnai persikėlė į Putnam, CT. Čia gyvenant Magdalena padėjo vyrui organizaciniuose darbuose, rėmė vienuolyno seselių darbą. Sveikatai smarkiai pablogėjus, prireikė pastovios priežiūros. 1990 metais M. Kriaučiūnienė persikėlė į Matulaičio slaugos namus. Čia vyras kasdien ją lankydavo, kol ji užbaigė savo žemiškąją kelionę.

Pernai, lapkričio 8 d. dr. Juozas Kriaučiūnas gavo DLK Gedimino III laipsnio ordiną, o lapkričio 30 d. mirė jo žmona Magdalena. Ji buvo jau 93 m. amžiaus. Magdalenos mirtis atnešė tuštumą jos vyrui Juozui po 63 bendro gyvenimo metų. Šv. Mišias už velionę aukoją keturi kunigai, kuriems vadovavo vienuolyno kapelionas kun. A. Diškevičius.

Juozas Rygelis

KAPŲ PUOŠIMO DIENA – MEMORIAL DAY

1999 m. gegužės 30 d., sekmadienį,
12 val. 30 min. p.p.

LIETUVIŲ TAUTINĖSE KAPINĖSE

įvyks įspūdingos apeigos

Iškilnės prasidės 12:30 val. p.p. šia tvarka:

- nuo steigėjų paminklo eisena žygiuos iki paruoštos estrados. Eisenoje ir programoje dalyvaus Petro Zalubos vadovaujamas dūdų orkestras.
- eisenoje dalyvaus ir pagerbs už laisvę žuvusius karius Amerikos legionierių Dariaus ir Girėno postas Nr. 271 bei Moterų Auxiliary Unit Nr. 271.
- Giesmių programą atliks solistė Dalia Fanneli ir Petro Zalubos dūdų orkestras.
- Pagrindinę kalbą pasakys vysk. HANSAS DUMPYS
- Iškilnėse su vėliavomis dalyvauti kviečiami šauliai, neolitanai, skautai.

VISUS KVIEČIAME DALYVAUTI

ŠIOSE APEIGOSE

Lietuvių Tautinių Kapinių vadovybė

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8201 So. Kean Ave., Justice, IL 60458, tel. (708) 458-0638

LITHUANIAN CREDIT UNION

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomąjį sąskaita, federalinę valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000